

KLP KONSERN

Klima- og naturrapport

Integrert TCFD og TNFD rapport

Konsernsjefen innleder

Klima- og naturrisiko utgjør noen av de mest presserende utfordringene vi står overfor, og vil være blant de viktigste driverne for finansiell risiko i årene som kommer. Som et finanskonsern med et langsiktig forvaltningsansvar og et mål om å sikre bærekraftige pensjoner for våre medlemmer, er KLP opptatt av å forstå og håndtere risikoer knyttet til klimaendringer og tap av naturmangfold.

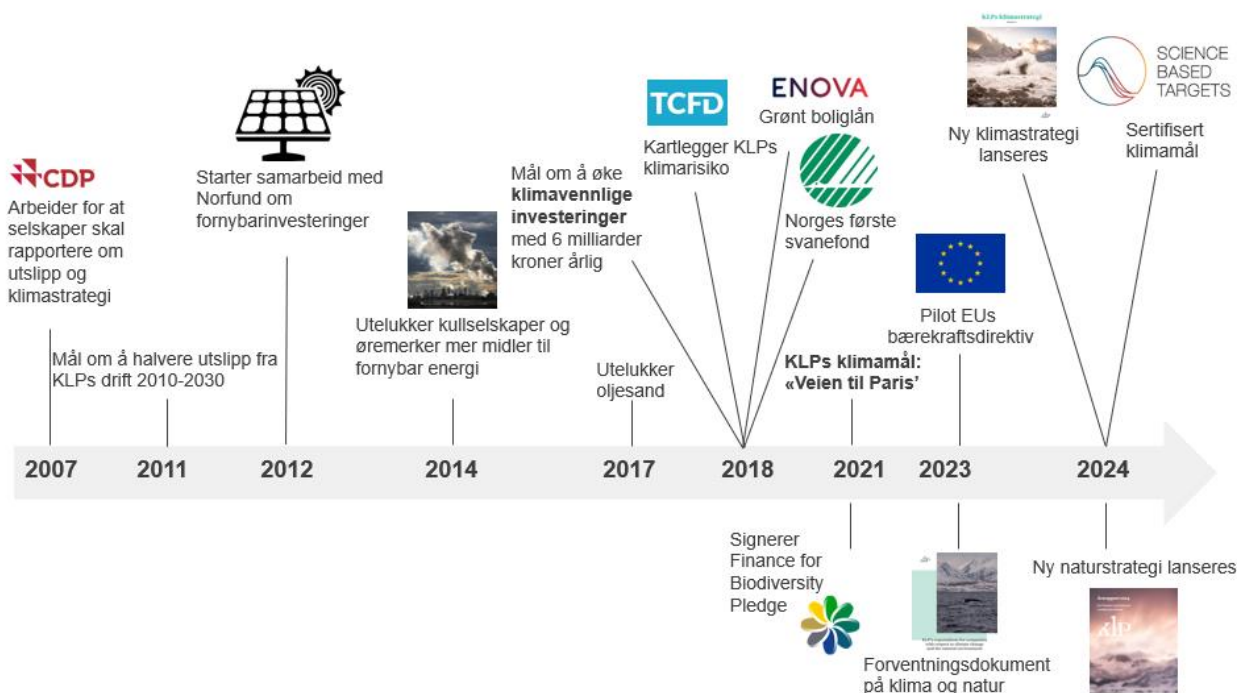
Vi er stolte av å være en early adopter av TNFD, og sammen med vårt arbeid under TCFD-rammeverket, gir dette oss et solid grunnlag for å strukturere og utvikle vår tilnærming til klima- og naturrisiko. KLP er også en del av Finance for Biodiversity Pledge – et initiativ som gjenspeiler vårt engasjement for å fremme biologisk mangfold som en sentral del av klimaarbeidet.

Denne rapporten er vår første integrerte rapport som kombinerer klima- og naturrelatert rapportering. Vi deler her innsikt i hvordan vi kartlegger, vurderer og håndterer risiko og muligheter knyttet til klima og natur. Vi er åpne om at dette er et område i rask utvikling. Vi har ikke alle svarene i dag, og vet at arbeidet krever kontinuerlig læring og samarbeid, både internt og med våre interessenter.

Analyser viser at både klimaendringer og tap av naturmangfold representerer betydelige finansielle risikoer. Med denne rapporten ønsker vi å bidra til økt transparens og forståelse for hvordan disse risikoene påvirker vår virksomhet og våre investeringer. Samtidig erkjenner vi at risikohåndtering ikke bare handler om tilpasning, men også om å bidra til å begrense endringene. Ved å støtte opp under Parisavtalen og Naturavtalen, ønsker vi å bidra til å redusere klima- og naturendringene og støtte overgangen til en mer bærekraftig økonomi.

Vi ser det som vårt ansvar, ikke bare å redusere vårt eget avtrykk, men også å ta del i løsningen. Vi har som mål å investere seks milliarder kroner årlig i klima- og naturløsninger, som en del av vår innsats for å være en pådriver i overgangen til et mer bærekraftig samfunn.

Med denne rapporten ønsker vi å bygge kunnskap og innsikt, og legge til rette for handling som sikrer både våre investeringer og fremtiden for generasjoner som kommer. TCFD og TNFD hjelper oss å strukturere dette arbeidet og sikre en transparent tilnærming som er i tråd med beste praksis. Vi erkjenner samtidig at dette er en kompleks reise som krever kontinuerlig utvikling og samarbeid på tvers av sektorer.

Figur 1. Klima og natur har stått på agendaen i KLP over lang tid. Figuren viser utvalgte milepæler i dette arbeidet.

Kort om KLP

KLP er kommune- og helse-Norges eget pensjonsselskap. For 75 år siden ble KLP stiftet som et spleiselag av små kommuner, med mål om å tilby ansatte tjenstepensjon på like vilkår. I dag er vi stolte av å være Norges største pensjonsleverandør av offentlig tjenstepensjon, og vi trygger pensjonen til nesten én million nordmenn.

Vårt mål er å tilby pensjonssparing og verdiskapende tjenester, samtidig som vi bidrar til å oppfylle ambisjonene i Parisavtalen, Naturavtalen og FNs bærekraftsmål. KLP-konsernet består, i tillegg til morselskapet, av flere datterselskaper innen bank, skadeforsikring, kapitalforvaltning og eiendom. Konsernet har over 1 000 ansatte fordelt på hovedkontoret i Oslo og kontorer i Bergen, Trondheim, København og Stockholm. Mer informasjon finner du på klp.no.

En viktig del av KLPs kapitalforvaltningsstrategi er at allokeringen skal gjenspeile pensjonsforpliktelsenes langsiktige karakter. Ønsket om å unngå store svingninger i avkastningen på pensjonskapitalen fra år til år gjør at KLP ønsker å ha en portefølje som er motstandsdyktig mot klima- og naturomstillingen som kommer, samtidig som vi gjør et konstruktivt bidrag til å redusere utslipp, begrense global oppvarming og vår påvirkning på naturen.

Jo lenger vi skyver ut i tid å redusere klima- og naturavtrykket fra investeringsporteføljen, desto større blir risikoen for at vi rammes av klima- og naturrelatert overgangsrisiko som kan gi store negative utslag på avkastning. KLPs arbeid med klima- og naturmålene er derfor tuftet på omstillingseffekt i realøkonomien og god risikoforståelse i porteføljen.

Norges største pensjonsselskap

1 079 milliarder
i forvaltningskapital

726 900 har jobb med pensjon
i KLP eller er pensjonister

1 168 Ansatte

507 340 ansattmedlemmer
254 300 oppsatte rettigheter
275 350 pensjonistmedlemmer

366 Kommuner/fylkeskommuner
35 Helseforetak
2 141 Andre virksomheter

Om denne rapporten

Dette er KLPs første integrerte rapport som kombinerer klima- og naturrelatert rapportering. Rapporten gir innsikt i risikoer og muligheter knyttet til klima og natur i KLPs investeringsportefølje, og dekker rapporteringsåret 2024.

I tråd med anbefalingene fra *Task-Force on Climate Related Financial Disclosure* (TCFD) og *Task-Force on Nature Related Financial Disclosure* (TNFD) bygger KLPs håndtering av de ulike typene klima- og naturrisiko på følgende fire pilarer: 1. Virksomhetsstyring, 2. Strategi, 3. Risikohåndtering, og 4. Indikatorer og målsettinger. Rapportens struktur følger disse pilarene.

KLPs tilnærming er forankret i følgende hensyn:

- **Dobbel vesentlighet:** KLP anvender prinsippet om dobbel vesentlighet i vårt bærekraftsarbeid, inkludert risikohåndtering og rapportering, i tråd med kravene i bærekraftsrapporteringsdirektivet (CSRD). Dette innebærer både å vurdere hvordan klima- og naturrelaterte forhold påvirker KLPs investeringer, og hvordan våre investeringer påvirker omverden.
- **Lokasjon:** KLPs investeringsportefølje består av over 9 600 selskaper. Det er utfordrende å kartlegge lokasjonene til disse selskapene, særlig på grunn av begrenset datatilgang. Etter hvert som porteføljeselskapene tar i bruk TNFD-verktøyet og rapporterer sin eksponering mot natur, vil innsikten i spesifikke risikoer, avhengigheter og påvirkninger bli bedre. Inntil videre benytter vi tredjepartsdata for å identifisere aktiviteter i særlig sårbare områder.
- **Integrasjon med annen bærekraftsrelatert rapportering:** Se KLPs årsrapport for rapportering på klima og natur i henhold til bærekraftsrapporteringsdirektivet.
- **Tidshorisont:** KLP har et langsiktig perspektiv på forvaltningen av pensjonskapital, men det er viktig med milepæler på kort og mellomlang sikt for å støtte opp under de langsiktige målene. Vi benytter følgende tidshorisonter i rapporteringen:
 - Kort sikt – opptil 5 år
 - Mellomlang sikt – 5-15 år
 - Lang sikt – over 15 år
- **Interessentengasjement:** Dialog med interessenter er en viktig del av KLPs strategi og arbeid som ansvarlig investor. For mer informasjon om vårt interessentengasjement, se kapittelet om Virksomhetsstyring.

Innholdsfortegnelse

VIRKSOMHETSSTYRING	5
(A-B) Styling av klima- og naturreisiko	5
(C) Sosiale forhold	5
STRATEGI.....	7
(A) Klima- og naturrelaterte påvirkninger, avhengigheter, risikoer og muligheter	7
(B) Påvirkning på strategi og retningslinjer	10
(C) Vurdering av klima- og naturreisiko	11
(D) Geografisk plassering av aktiviteter og eiendeler i KLPs portefølje	15
RISIKOHÅNTERING	18
(A) Metoder for å måle klima- og naturreisiko.....	18
(B) Håndtering av klima og natur som en risikofaktor	19
(C) Styling av klima- og naturreisiko	21
INDIKATORER OG MÅL.....	22
(A/B) Indikatorer.....	22
(C) Målsettinger	27

Virksomhetsstyring

(A-B) Styring av klima- og naturrisiko

KLP arbeider kontinuerlig med å integrere bærekraft, herunder klima og natur, i hele virksomheten. Dette omfatter ikke bare rollen som pensjonsforvalter, men også som innkjøper og i øvrig drift.

Klima- og naturrelaterte hensyn utgjør en sentral del av konsernstrategien. Alle forretningsområder og datterselskaper har ansvar for å implementere denne strategien ved å utvikle relevante tiltak og fastsette mål for klima og natur i egen virksomhet.

Virksomhetsstyringen av klima- og naturrisiko følger ordinær rollefordeling og etablerte strategi- og risikostyringsprosesser. Figuren nedenfor viser hvordan styring og kontroll av bærekraftsarbeidet, inkludert klima- og naturrelaterte forhold, er organisert i KLP.

Styret fastsetter KLPs overordnede retningslinjer, målsetninger og strategier. Retningslinje for risikostyring, fastsatt av styret, fastslår at alle vesentlige risikofaktorer skal vurderes og dokumenteres. KLP skal ha høye ambisjoner for miljømessige, sosiale og styringsrelaterte forhold, og ha fokus på disse risikofaktorene. Styret vedtar i tillegg til konsernstrategien også kapitalforvaltningsstrategien, som adresserer klima- og naturrisiko.

Konsernledelsen har ansvar for å implementere vedtatte strategier og håndtere klima- og naturrisiko i tråd med styrets føringer. Divisjon for Virksomhetsstyring har det overordnede ansvaret for dette arbeidet på tvers av konsernet.

Figur 2. Oversikt over styringsstrukturen for klima- og naturrisiko i KLP.

(C) Sosiale forhold

KLPs tilnærming til klima og natur bygger på et helhetlig syn på bærekraft. Det innebærer at natur- og miljøhensyn ikke vurderes isolert, men sees i sammenheng med sosiale og økonomiske forhold. FNs bærekraftsmål utgjør det overordnede rammeverket for KLPs bærekraftsarbeid slik at både sosiale, økonomiske og miljømessige forhold skal være dekket.

KLP har forpliktet seg til internasjonale standarder som FNs Global Compact og Principles for Responsible Investment (PRI). Prinsippene om menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter er

forankret i [Retningslinje for KLP som ansvarlig investor](#), som gjelder for hele investeringsvirksomheten. Vi overvåker løpende porteføljen for mulige brudd på disse retningslinjene, herunder menneskerettighetsbrudd.

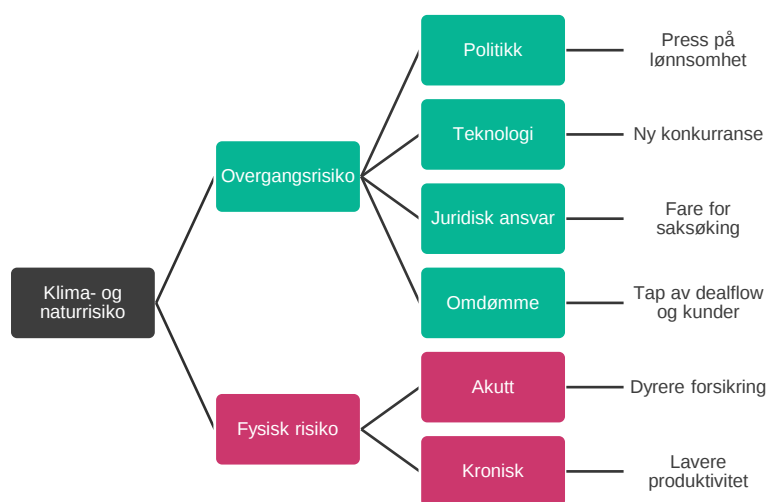
Ved direkteinvesteringer i infrastrukturprosjekter, inngår vurdering av konsekvenser for lokalsamfunn og andre interessenter som en del av KLPs aktsomhetsvurdering. Gjennom eierskapsutøvelse følger vi opp prioriterte sektorer med høy risiko for brudd på menneskerettigheter. Ved alvorlige og/eller systematiske brudd med våre retningslinjer, hvor selskaper ikke viser evne eller vilje til å endre til en mer bærekraftig praksis, selger vi oss ut. Les mer om KLPs arbeid for å fremme menneske- og arbeidstakerrettigheter generelt i vår redegjørelse etter åpenhetsloven på klp.no.

Strategi

Klimaendringer og tap av artsmangfold og naturmiljø er i ferd med å endre levevilkårene på jorda. Dette vil ha dramatiske konsekvenser for mennesker og samfunnsinstitusjoner, og undergrave forutsetningene for fortsatt velferdsutvikling og økonomisk vekst. Fortsatt tap av natur gjør oss enda mer sårbare for klimaendringene og utfordrer tilgang på mat og vann i store deler av verden. Sammen utgjør klima- og naturutfordringene en systemisk finansiell risiko som vil kunne treffe store deler av KLPs portefølje når de som starter sin yrkeskarriere i dag når pensjonsalder. Å bidra mest mulig effektivt til å redusere denne risikoen er både et finansielt ansvar og bredere moralsk ansvar for KLP.

(A) Klima- og naturrelaterte påvirkninger, avhengigheter, risikoer og muligheter

KLP vurderer overgangsrisiko og fysisk risiko som hovedkanalene for hvordan klima- og naturrisiko påvirker økonomien, se figur 3.

Figur 3. Illustrasjon av kanaler for klima- og naturrisiko og virkningen av disse.

Klima- og naturrisiko i finansmarkedene oppstår når faktiske klima- og naturendringer, eller politikk, teknologi og samfunnsutvikling som håndterer disse endringene, skjer raskere eller saktere enn det markedet forventer. Dersom håndteringen av drivere bak klima- og naturendringer er utilstrekkelig, vil nedsiderisikoene bygge seg opp over tid.

I KLPs vesentlighetsanalyse er følgende klima- og naturrelaterte risikoer fremhevet:

Kategori	Type Risiko	Trusler	Muligheter
Overgangsrisiko	Politikk	Økt regulering og skattlegging kan presse selskapers lønnsomhet ved å øke kostnadene forbundet med utslipp og skadevirkning på natur. Eks. høyutslippssektorer og arealkrevende sektorer med høy påvirkning på natur er særlig risikoutsatt.	Investeringer i selskaper som tjener på innstramming i klima- og naturpolitikk. Eks. fornybar energi, utvikling av klimakreditter eller selskaper som er vesentlig mer utslippseffektive enn sine konkurrenter innenfor høyutslippssektorer.
	Teknologi	Selskaper i vår portefølje som ikke tar klima- og naturomstillingen seriøst risikerer å tape markedsandeler og verdi. Eks. "stranded assets" i høyutslippssektorer.	Investeringer i selskaper som utvikler ny teknologi for å redusere klima- og naturavtrykk kan potensielt gi både økt og mindre volatil avkastning. Eks. investeringer i såkornfond.
	Juridisk ansvar	Økende juridisk press knyttet til klima- og naturødeleggelser kan ha negativ påvirkning på selskapenes verdier.	Investeringer i selskaper med robuste omstillingsplaner og god virksomhetsstyring kan beskytte mot kostbare juridiske tvister.
	Omdømme	Eksposering mot selskaper med negativ påvirkning på klima og natur kan skade KLPs omdømme, redusere konkurranseevnen og føre til kundetap.	Selskaper som viser lederskap i bærekraftsarbeid og tar hensyn til klima og natur, kan styrke sitt merkenavn og styrke sin konkurranseevne.
Fysisk risiko	Akutte hendelser	Økte tilpasningskostnader, forsikringspremier og tap grunnet økt risiko skade på eiendeler og driftsavbrudd fra klima- og naturkatastrofer som flom, storm og branner kan redusere avkastningen fra porteføljeselskaper.	Investering i selskaper med strategier for tilpasning til naturkatastrofer og klimahendelser kan gi stabil avkastning og redusere tap.
	Kroniske endringer	Kroniske endringer som havnivåstigning, temperaturstigning og tap av biologisk mangfold kan forstyrre forsyningskjeder og redusere produktiviteten i selskaper i porteføljen, som svekker avkastningen.	Langsiktige investeringer i selskaper som tilpasser seg klima- og naturendringer kan gi stabilitet og vekst.

Tabell 1. Oversikt over trusler og muligheter knyttet til klima- og naturrisiko.

Vår vurdering er at den *fysiske risikoen* knyttet til endringer i klima og kollaps i økosystemer er det mest vesentlige langsiktige finansielle risikoen for bredt diversifiserte investorer som KLP. Samtidig ser vi også muligheter for langsiktig verdiskaping. Gjennom aktivt eierskap, innovasjon i investeringsprodukter og proaktiv oppfølging av klima- og naturrisiko, kan vi søke å øke avkastning og/eller redusere risikoen i investeringsporteføljen.

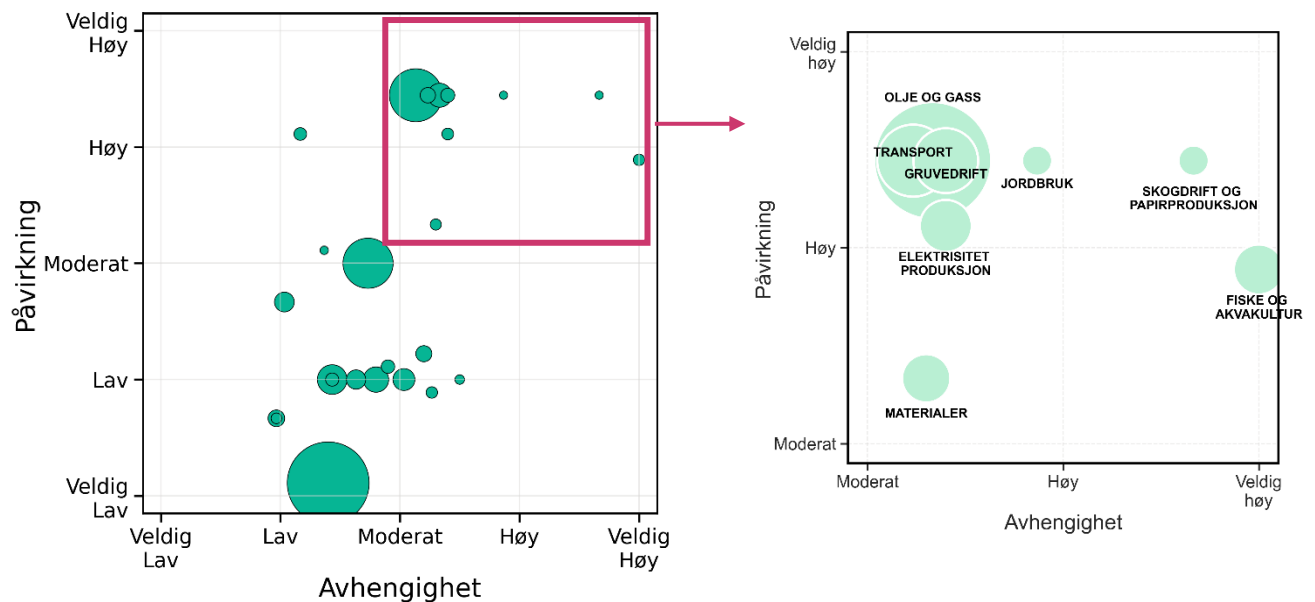
Avhengighet av natur

Vi bruker WWFs Biodiversity Risk Filter for å vurdere KLPs investeringsporteføljes avhengigheten av, og påvirkningen på, naturen. Biodiversity Risk Filter tar utgangspunkt i 25 ulike sektorer, og innenfor hver av disse har vi vurdert 24 ulike indikatorer for naturrisiko.

Figur 4 viser påvirkning og avhengighet av natur på tvers av sektorer i KLPs portefølje. Selskaper plassert øverst til høyre i figuren har både høy avhengighet av og høy påvirkning på natur, noe som indikerer høy naturrisiko for KLP. Størrelsen på punktene representerer størrelsen på KLPs investeringer i de respektive sektorene. Figuren viser at selv om KLP er investert i sektorer med risiko for betydelig negativ påvirkning på, og delvis avhengighet av, natur og biologisk mangfold, utgjør disse sektorene en relativt liten andel av KLPs samlede aksje- og renteporteføljen (mindre enn fem prosent). Dermed er den direkte avhengigheten av natur for KLP som pensjonsforvalter liten.

Sektorene som skiller seg ut med høy naturrisiko er jordbruk, fisk og akvakultur, samt skog- og papirindustrien. De skiller seg ut som sektorer med både høy avhengighet av og påvirkning på naturen.

Foreløpige analyser viser KLPs investeringsportefølje har større negativ påvirkning på natur enn den har avhengighet av naturressurser. Dette henger sammen med at porteføljen er bredt sammensatt og godt diversifisert. Avhengigheten fremstår dermed som begrenset på porteføljenivå, mens den samlede påvirkningen på naturen blir mer vesentlig.

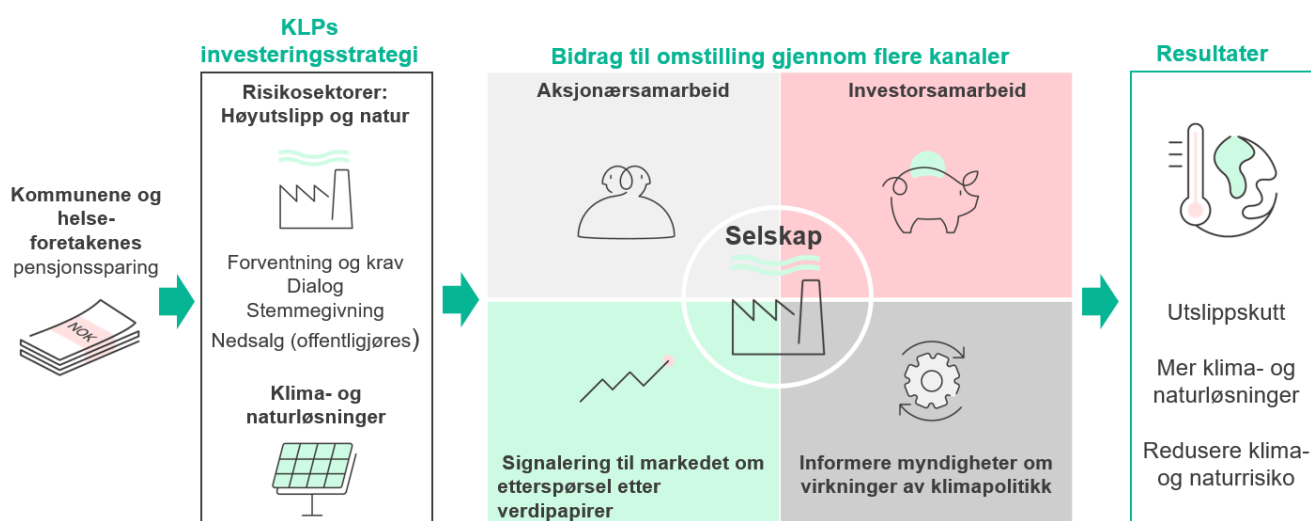
Figur 4. Illustrasjon av KLPs påvirkning på og avhengighet av natur på tvers av ulike sektorer. Til venstre vises alle sektorer i porteføljen. Til høyre vises kun sektorer med både høy påvirkning og høy avhengighet av natur, dvs. øverst i høyre hjørne av figuren til venstre.

Kilde: WWF Biodiversity Risk Filter.

(B) Påvirkning på strategi og retningslinjer

KLP har som mål å forvalte pensjonskapitalen på en måte som bidrar til omstilling i tråd med Parisavtalen og Naturavtalen. Parisavtalens hovedmål er å holde den globale oppvarmingen under 2 grader, og aller helst 1,5 grader. Naturavtalens mål er å stanse og reversere tapet av natur innen 2030. For å nå disse målene kreves en omstilling til nullutslipp i hele den globale økonomien. Klima- og naturmålsetningene henger tett sammen. Klimaendringer er en av de største truslene mot biodiversitet, etter arealendringer, samtidig som naturen er helt avgjørende for lagring av karbon.

I mangel av global regulering er KLPs utgangspunkt at alle må bidra til en omstillingsdynamikk ved å utnytte sitt eget handlingsrom, her og nå. Gjennom KLPs klima- og naturmål og tilhørende tiltak, ønsker KLP å bidra til å akselerere omstillingstakten i hele samfunnet, samtidig som vi er avhengig av at alle drar i samme retning for effektiv måloppnåelse. Figur 5 illustrerer hvordan KLP jobber for at pensjonssparingen fra kommune- og helse-Norge skal gi positiv påvirkning på klima og natur:

Figur 5. Illustrasjon av hvordan pensjonssparing i KLP bidrar til klima- og naturpåvirkning.

For å bidra målrettet til omstillingen har KLPs klimastrategi to hovedområder: 1) Omstilling av risikosektorer og 2) Finansiering av klima- og naturløsninger. Målet er konkrete resultater, enten i form av utslippskutt og redusert naturpåvirkning, eller gjennom skalering av nye klima- og naturløsninger.

KLPs fokuserer på omstilling av selskaper og sektorer med store utslipp, men hvor samfunnet også vil være avhengige av produktene deres i fremtiden. Dette inkluderer energi, metallråvarer, sement, matproduksjon og transport. På samme måte retter vi vårt naturarbeid mot sektorer med stor påvirkning på arealendringer og biodiversitet, som landbruk, skogsdrift, papirproduksjon, gruvedrift, fiskeri, oppdrett og eiendom.

Gjennom dialog stiller KLP tydelige krav og forventninger til selskaper i høyrisikosektorer. Vi følger opp disse selskapene ved å stemme på generalforsamlinger, og vurderer nedsalg hvis andre tiltak ikke gir resultater. For å lykkes med å redusere den systematiske klima- og naturrisikoen må hele samfunnet omstilles, ikke bare KLPs investeringsportefølje. For å få størst mulig virkning av KLPs klima- og naturarbeid er en sentral del av vår strategi at vi er åpne om våre tiltak og at de strategiske grepene kommuniseres og gjennomføres gjennom flere kanaler. Gjennom tydelig kommunikasjon mot og samarbeid med øvrige interessenter i kapitalmarkedet, herunder med-aksjonærer, institusjonelle investorer og regulerende myndigheter, blir virkningen av KLPs klima- og naturarbeid potensielt mye større. KLP samarbeider eksempelvis både gjennom brede internasjonale investorkoalisjoner på klima og natur, og med med-aksjonærer om dialog og stemmegivning på konkrete saker i enkelt-selskap. KLPs forventninger til selskaper på klima- og naturområdet er beskrevet i vårt [forventningsdokument](#).

(C) Vurdering av klima- og naturrisiko

Klimarisiko på porteføljenivå

For å analysere klimarisiko i KLPs portefølje ser vi på konsekvensene av fem klimascenarier. Scenariene er utviklet av Ortec Finance og er utformet som avvik fra et basisscenario med global oppvarming på 2 til 3°C, men hvor det er lagt til grunn at virkningen av klimaendringer er undervurdert i kapitalmarkedene. Scenarioene er analysert gjennom klimarisikomodellen ClimateMAPS, som er utviklet av Ortec Finance i samarbeid med Cambridge Econometrics.

De fem scenarioene er følgende:

1. **Net-Zero (NZ):** Moderat overgangsrisiko og lav fysisk risiko. 50 prosent sannsynlighet for å begrense oppvarming til 1,5°C innen 2100 gitt en ambisiøs klimapolitikk, sterk sosial bærekraft og moderat økonomisk vekst.
2. **Delayed Net-Zero (DNZ):** Ligner NZ, men med forsinket klimapolitikk og oppnåelse av netto nullutslipp etter 2050, som gir moderat fysisk klimarisiko. Globale temperaturer stabiliserer seg på 2°C innen 2100.
3. **Net-Zero Financial Crisis (NZFC):** Ligner NZ, men med høy overgangsrisiko. Klimapolitikken strammes plutselig inn i 2025, noe som fører til kraftige reprisinger og usikkerhet i finansmarkedene.
4. **Limited Action (LA):** Ligner basisscenarioet, med høy fysisk risiko og noe overgangsrisiko. Forventer 2,6°C oppvarming innen 2100, med moderat økonomisk vekst og begrensede klimatiltak.
5. **High Warming (HW):** Svært høy fysisk risiko og ingen overgangsrisiko. Forventer 3,7°C oppvarming innen 2100, med økte sosiale ulikheter, manglende samarbeid, lav produktivitet og flere ekstremværhendelser som har negative konsekvenser for kapitalmarkedene.

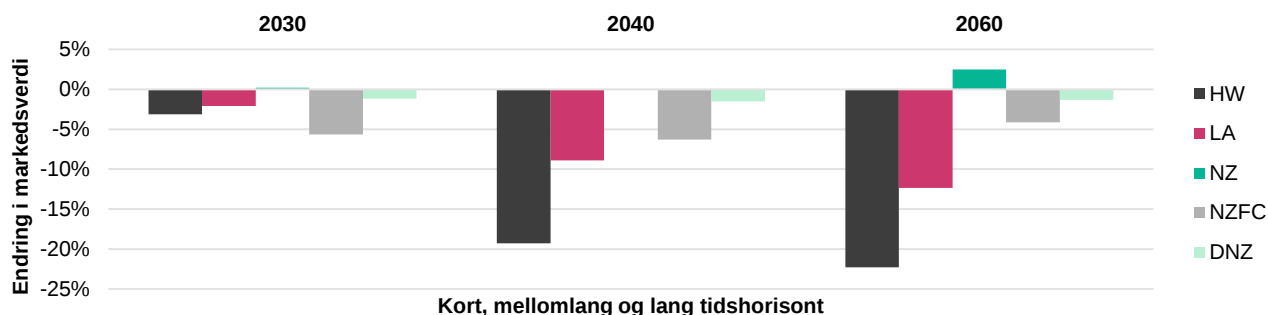
Resultatene indikerer at KLPs portefølje er vesentlig eksponert mot *fysisk* klimarisiko. I scenarioene hvor verden lykkes med den globale omstillingen, anslås avkastningen på KLPs investeringsportefølje å være 10-20 prosent høyere på 15-25 års sikt, sett opp mot scenarioene hvor verden ikke lykkes, se figur 6. Slik vil det også være for andre bredt diversifiserte investorer. Forskjellen i avkastning mellom de ulike scenarioene knyttes til svakere makroøkonomisk utvikling ved høyere global oppvarming.

På kort sikt (1-5 år) utgjør uventede klimapolitiske innstramminger, med tilhørende uro i finansmarkedene, den største overgangsriskoen for KLPs portefølje. På lengre sikt, når uroen har lagt seg, er overgangsriskoen mindre viktig. Dette følger av at effektene av politikkendringer jevner seg ut i en bredt diversifisert portefølje som KLPs, med både vinnere og tapere i markedet. Det er også gjennomført en forenklet beregning av scenarioenes innvirkning på KLPs solvensdekning på kort sikt. Det er kun i «Net-Zero financial crisis»-scenarioet, hvor klimapolitikken strammes hardt og uventet inn, at vi får en merkbar effekt på solvensdekningen. På grunn av den gode soliditeten til KLP er selskapet i stand til å absorbere tapet i et slikt overgangsrisiko-scenario uten å måtte iverksette solvenstiltak.

Klimarisikoen varierer betydelig mellom ulike aktivaklasser, se figur 7. Klimarisikoen er størst i aksjeporteføljen. Her halveres verdien i HW-scenarioet sammenlignet med basisscenarioet. For kredittporteføljen observeres derimot kun mindre utslag av klimarisiko, noe som tyder på at gjennomsnittlig sannsynlighet for mislighold av gjeld påvirkes lite av klimaendringer. Eiendomsporteføljen plasserer seg mellom aksjer og kreditt når det gjelder klimarisiko, hvilket følger av at eiendomsporteføljen er lokalisert i regioner med høy bygningsstandard, samt at etterspørselen etter eiendomstjenester er lite berørt av klimaendringer.

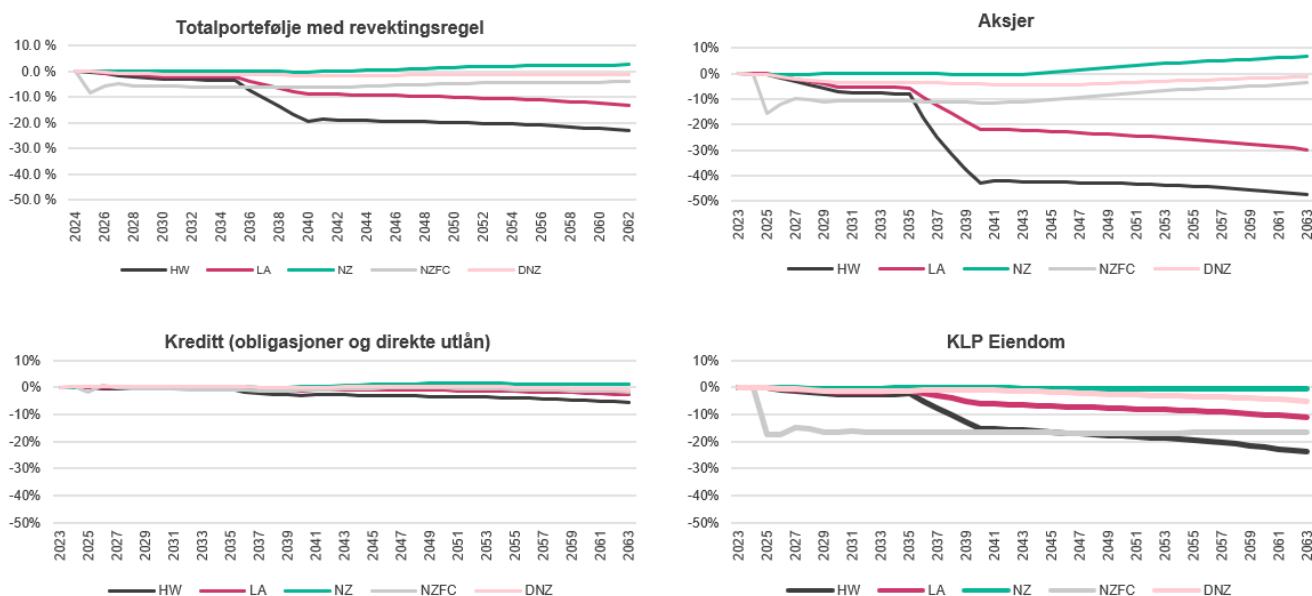
Innad i aksjeporteføljen er det relativt små forskjeller i fysisk klimarisiko på tvers av sektorer, se figur 8. Et unntak på oppsiden er lavkarbon elektrisitetsproduksjon. Denne sektoren forventes å ha sterk

videre vekst sammenlignet med basisscenarioet, spesielt i scenarioer med økende globale karbonpriser. På den annen side skiller olje- og gassektoren seg ut med høy nedsiderisiko knyttet til innføring av strammere klimapolitikk. Om lag 50 prosent av KLPs portefølje er innenfor IT-, finans- og helsesektoren, hvor klimarisikoen er relativt lav, mens kun 8 prosent er i olje og gass (inkl. oppstrøm og nedstrøm).

Figur 6. Klimarisiko på porteføljenivå. Figuren viser den forventede endringen i markedsverdi for KLPs portefølje under ulike klimascenarier.

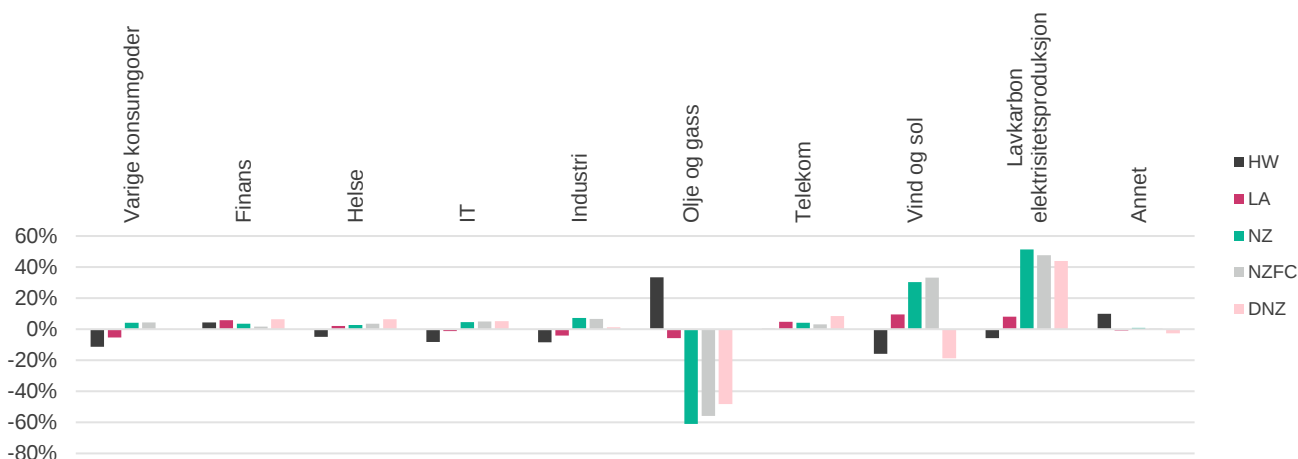
Kilder: Ortec Finance og KLP.

Figur 7. Klimarisiko på fordelt etter aktivaklasse. Illustrerer forskjeller i klimarisiko mellom aksjer, kreditt og eiendom.

Kilder: Ortec Finance og KLP.

2023-2063

Figur 8. Klimarisiko fordelt etter sektor i aksjeporteføljen. Viser at det er variasjoner i klimarisiko mellom de ulike sektorer. Kilder: Ortec Finance og KLP.

Vurdering av risiko for søksmål og svekket omdømme

KLP har gjort en kvalitativ vurdering av klima- og naturrisiko knyttet til omdømme og risiko for søksmål. Et svekket omdømme innen klima og natur kan påvirke KLPs konkurranseevne og redusere tilgangen på attraktive investeringsmuligheter. De siste årene har det vært en økning i omdømmerisiko knyttet til finansiering av aktiviteter med negativ klima- og natureffekt, og finansielle aktører trekkes i økende grad inn i slike søksmål.¹ Risikoen kan være særlig relevant der KLP har store eierandeler, for eksempel gjennom våre investeringer i infrastrukturprosjekter som vindparker, solparker og lignende. Samtidig innebærer KLPs ambisiøse klima- og naturstrategi en reduksjon av vår eksponering mot disse risikoene.

Biologisk mangfold og natur

Basert på en vurdering av direkte påvirkning og avhengighet av natur for ulike sektorer, kombinert med KLPs finansielle eksponering mot sektoren, identifiserte KLP fem sektorer i porteføljen som særlig vesentlige (andel av aksje- og obligasjonsportefølje i parentes):

- **Skogdrift og papirproduksjon (0,1 prosent).** Høy fysisk risiko knyttet til kvaliteten på vann og jord. Avskoging har negativ innvirkning på det biologiske mangfoldet og jordens naturlige evne til å absorbere karbon, noe som påvirker global oppvarming. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 15105010, 15103020 og 15105020.
- **Olje- og gassindustrien (3,2 prosent).** Risiko for negativ påvirkning på biologisk mangfold gjennom luftforurensing og vannforurensing fra kjemikalieutslipp. Indirekte påvirkning gjennom forbrenning av olje og gass som fører til klimaendringer, med påfølgende risiko for tap av natur og biologisk mangfold. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 10102010 og 10102020.
- **Landbruk (0,1 prosent).** Høy risiko knyttet både til påvirkning på og avhengighet av naturen, særlig vannressurser, arealbruk og biologisk mangfold, som påvirker pollinering og jordens fruktbarhet. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 30202010.

¹ Setzer, J., & Higham, C. (2021). Climate change litigation is growing and targeting companies in different sectors. LSE Business Review.

- **Fiske og oppdrett (0,5 prosent).** Høy risiko knyttet både til påvirkning på og avhengighet av naturen. Sårbar for klimaendringer og forurensning av havet, samt stor påvirkning på naturen rundt seg gjennom utslipp og forurensning fra oppdrettsanlegg, samt overfiske og destruktive fiskemetoder. Indirekte påvirkning gjennom arealbruk knyttet til fiskefor. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 30202030.
- **Gruvedrift (1,0 prosent).** Høy risiko for påvirkning på biologisk mangfold og økosystemendringer, avhengig av store mengder vannressurser og areal. Særlig risiko knyttet til forurensning fra tungmetaller og andre giftige stoffer som kan ha langvarige effekter på natur. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 15104020, 15104010, 15104025 og 15104030.

I tillegg inngår både eiendom- og infrastrukturinvesteringer som KLPs risikosektorer fordi de er arealkrevende virksomheter, med iboende risiko for negativ påvirkning på natur og biologisk mangfold, kombinert med at KLP har høy eksponering mot disse sektorene.

Foreløpige analyser indikerer at naturrisikoen i KLPs portefølje er begrenset på kort sikt, blant annet fordi sektorer med vesentlig negativ påvirkning på natur utgjør en relativt liten andel av den samlede aksje- og renteporteføljen. Resultatet hviler på en antagelse om at siden naturrisiko gjerne utspiller seg lokalt og kontekstspesifikt, så vil risikoen diversifiseres i en bred portefølje. Det er derfor viktig å påpeke at analysen som er utført ikke fanger opp den systemiske risikoen som kollaps i økosystemer kan utgjøre, og som potensielt vil ramme finansmarkedene på tvers av alle sektorer og regioner.

(D) Geografisk plassering av aktiviteter og eiendeler i KLPs portefølje

KLP har gjennomført en eksplorativ analyse av tre av risikosektorene basert på stedsdata. Ved å benytte lokasjonsspesifikke data for selskapene kan vi, gjennom WWFs Biodiversity Risk Filter, identifisere områder der naturrisiko knyttet til biologisk mangfold er størst.² Dette inkluderer risiko i et gitt landskap, havområde eller elvebasseng relatert til selskapenes virksomhet og forsyningskjeder. Fiske og oppdrett og gruvedrift ikke er inkludert i denne delen av analysen, da vi mangler lokasjonsspesifikke data for disse sektorene.

WWFs Biodiversity Risk Filter vurderer naturrisiko basert på den geografiske plasseringen til et selskaps operasjoner og deres industrisektor. Naturrisikoen analyseres gjennom 33 indikatorer, som hver representerer et aspekt av naturrelatert risiko, inkludert både påvirkning og avhengighet. Avhengighet i denne sammenhengen innebærer at den valgte sektoren er avhengig av økosystemtjenester, for eksempel tilgang på vann og tømmer, samt regulering eller avbøting av miljøutfordringer. Påvirkning refererer til hvordan industrien påvirker biologisk mangfold på lokasjonene de opererer, gjennom direkte eller indirekte utnyttelse, forurensning og arealbruksendringer, inkludert konvertering, degradering og modifikasjon av økosystemer.

For hver indikator beregnes en naturrisiko-score basert på:

- Tilstanden til det relevante aspektet av biologisk mangfold på en spesifikk lokasjon
- Industrisektorens avhengighet av og påvirkning på den aktuelle indikatoren

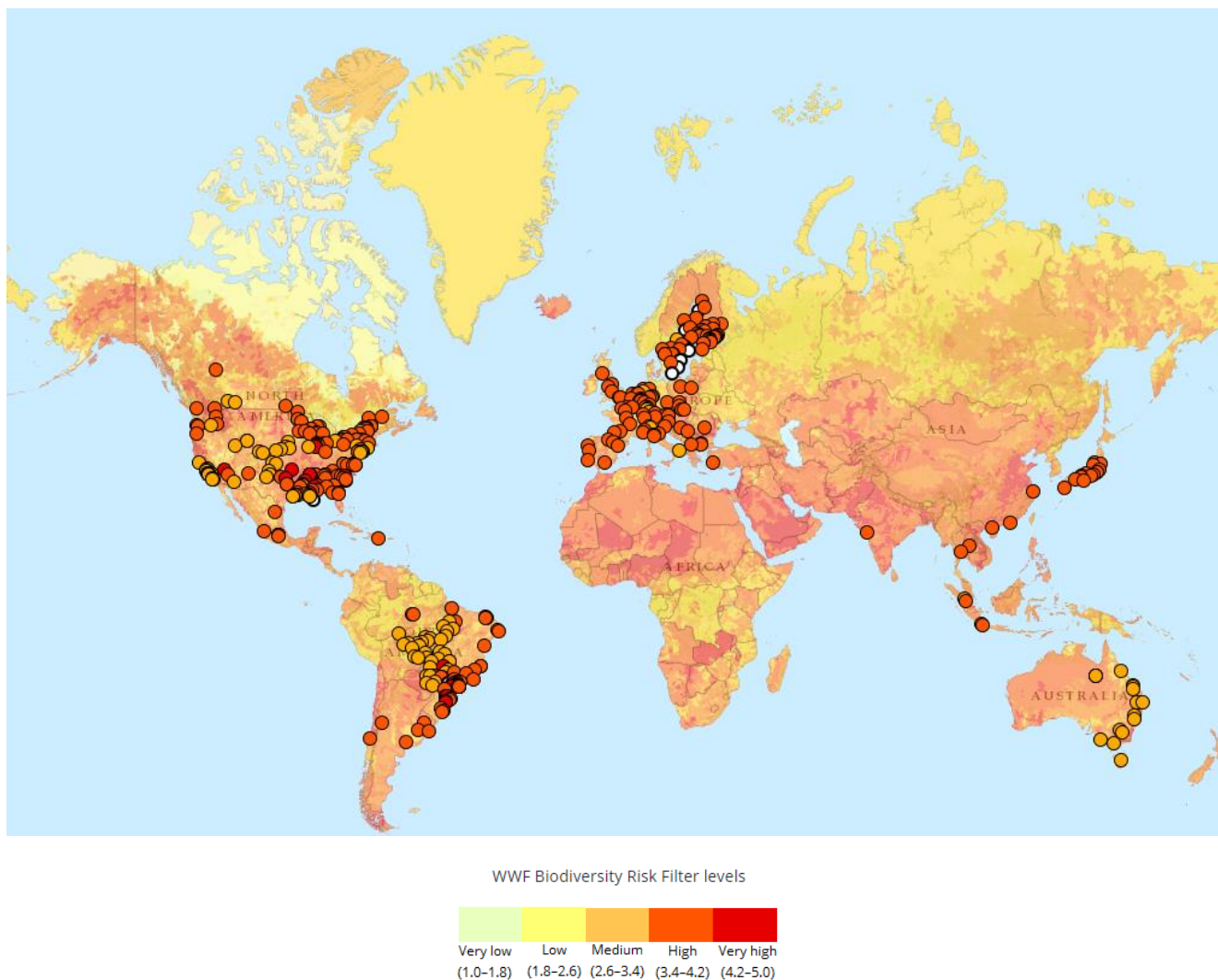
Den samlede scoren er aggregert ved å bruke 75. persentil av scorene på de 33 indikatorene for en gitt lokasjon. Metoden vektlegger dermed de områdene med størst risiko.

KLP har totalt investert i 239 selskaper innenfor landbruk, skogdrift og papirproduksjon samt olje- og gassindustrien. Innenfor disse sektorene har vi identifisert lokasjonsspesifikke data for 74 selskaper med til sammen 461 anlegg. Ett selskap kan ha flere anlegg. I olje- og gassindustrien dekker analysen om lag 40 prosent av sektorens markedsverdi, i skog- og papirproduksjon er deknningen 70 prosent, mens den for landbruk er 16 prosent (kun storfe).

Anleggene innenfor disse tre høyrisikosektorene er fordelt over ulike geografiske områder, med flest lokalisert i USA, Europa og Sør-Amerika, som illustrert i figur 9. Når det gjelder landbruk, er nesten alle anleggene lokalisert i Brasil, USA og Australia. For olje og gass er anleggene hovedsakelig lokalisert i USA og Europa (omfatter olje- og gassanlegg, og i noen tilfeller også selskapslokaler til olje- og gasselskapene). For skog- og papirproduksjon er anleggene spredt, men konsentrert i Europa, USA og Brasil.

Kartet i figur 9 viser eksponeringen til risikosektorene for naturrisiko, hvor mørkere farger på kartet indikerer høyere risiko.

² Lokasjonsspesifikke data er hentet fra [Spatial Finance Initiative \(SFI\)](#) og [Global Power Plant Database \(GPPD\)](#), som tilbys som åpen kildekode. Fra SFI bruker vi data om slakterier for storfe, som kobles til landbruk, samt data om papir- og celluloseindustrien, som kobles til skog- og papirproduksjon. Data om olje- og gass er hentet fra Global Power Plant Database.

Figur 9. Geografisk spredning av naturrisiko i KLPs portefølje. Hvert punkt angir et anlegg tilhørende et selskap i investeringsporteføljen. Mørkere farger indikerer høyere eksponering mot fysisk naturrisiko.
Kilder: WWF BRF, SFI og GPPD.

For storfe vurderes den samlede naturrisikoen som moderat (snittscore 3,1), men sektoren har høy risiko knyttet til *forsyningstjenester*, spesielt i Australia og i noen grad i USA. Dette reflekterer en betydelig avhengighet av naturressurser som vann, fôr og genetisk materiale, der knapphet eller redusert kvalitet kan medføre økte kostnader eller forstyrrelser i produksjonen.

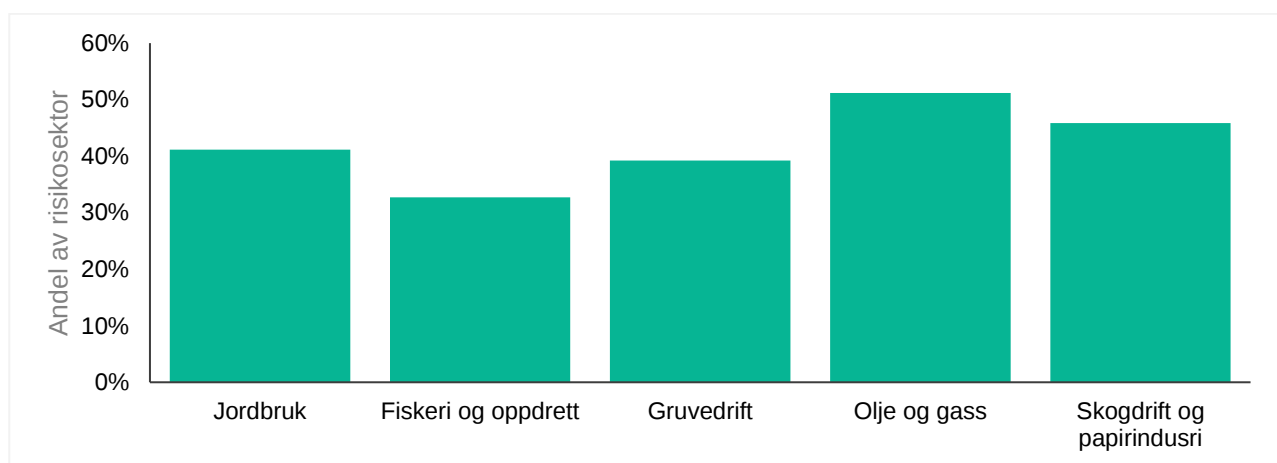
For olje- og gassindustrien er den samlede naturrisikoen høy (snittscore 3,5), blant annet knyttet til *forsyningstjenester* og mulig negativ påvirkning på *økosystemtjenester* som jordkvalitet, vannkvalitet, luftkvalitet, økosystemtilstand og pollinering. Sektoren har særlig høy risiko knyttet til *påvirkning på biologisk mangfold*. Dette inkluderer direkte drivere som arealbruksendringer på land, i ferskvann og sjø, tap av tredekke, spredning av truende fremmede arter og forurensning. Risikoen er spesielt høy i områder rundt Nord-Stillehavet.

For skog- og papirproduksjon viser analysen høy risiko (snittscore 3,9) på tvers av de fleste indikatorer og lokasjoner, knyttet både til avhengighet av og påvirkning på biologisk mangfold. Blant indikatorer som ikke er nevnt tidligere, har sektoren også høy risiko knyttet til *regulerende tjenester*, som inkluderer økosystemers evne til å dempe naturfarer som jordskred, skogbrann og ekstrem varme, der svekkede økosystemer kan forsterke risikoen for skade på verdikjeden.

Samlet indikerer analysen at KLP er investert i høyrisikosektorer der enkelte selskaper har produksjonsfasiliteter med betydelig påvirkning på og/eller avhengighet av sårbar natur. Det er imidlertid viktig å vurdere stedsanalyser i sammenheng med selskapenes naturstrategier og -policyer

for å få en helhetlig forståelse av risikoen. Resultatene må også ses som indikative, da de bygger på tredjepartsdata med metodiske begrensninger og varierende datakvalitet. Dette er et analysearbeid som KLP vil videreutvikle fremover for å identifisere tiltak som kan bidra til å stanse og reversere tap av natur, og styrke eierskapsutøvelsen på dette området.

Vi har også sett på hvor stor andel av selskapene i risikosektorene som har operasjoner i områder med høy sårbarhet. KLP benytter i denne sammenhengen data fra CDP og MSCI, som identifiserer selskaper med anlegg i avskogingsområder og biologisk sensitive områder. Som figur 10 viser, har en betydelig andel av selskapene i risikosektorene operasjoner i områder med høy sårbarhet. Vi vil følge opp disse selskapene fremover med hensyn til deres naturpolicy, og tiltak for å følge opp den. Samtidig understreker vi behovet for ytterligere datainnsamling og analyse for å kunne gjennomføre en mer presis risikovurdering. En svakhet ved analysen er den begrensede vurderingen av eksponering gjennom verdikjeder, noe som vil forbedres etter hvert som dette fagfeltet modnes og mer data blir tilgjengelig.

Figur 10. Figuren viser, for hver risikosektor, andelen porteføljeselskaper som har operasjoner i avskogingsområder og/eller biologisk sensitive områder.

Kilder: CDP og MSCI.

Risikohåndtering

(A) Metoder for å måle klima- og naturrisiko

Risikomodeller i KLPs portefølje

KLP anvender klimarisikomodellen ClimateMAPS utviklet av Ortec Finance og Cambridge Econometrics. Modellen er forankret i empiriske sammenhenger og resultater fra forskningslitteraturen, og modellerer sammenhengen mellom verdikjeder i økonomien, energisystemer og miljø. Det gjør at modellen fanger mer realistisk realøkonomiske effekter av policyendringer på kort og mellomlang sikt knyttet til eksempelvis flaskehalser i økonomien, ufrivillig arbeidsledighet og spredning av innovative teknologier.

Scenariene fra modellen er ikke de samme som er utviklet av sentralbankenes og tilsynsmyndighetenes Network for Greening the Financial System (NGFS), selv om grunntanken er lik. Scenariene fra Ortec Finance, er i likhet med NGFS-scenariene designet for å få fram både overgangsrisiko og fysisk risiko. Scenariene fra Ortec Finance skiller seg særlig ut ved at de legger til grunn større fysisk klimarisiko for kapitalmarkedene.³

Allokeringsanalyser og stresstest

KLP har gjennomført flere allokeringsanalyser for å belyse de finansielle kostnadene av klimatilpasning av KLPs investeringsportefølje. Analysene fokuserer særlig på risiko knyttet til allokeringsbeslutninger ved salg av aksjer i selskaper i høyutslippssektorer med høy overgangsrisiko.

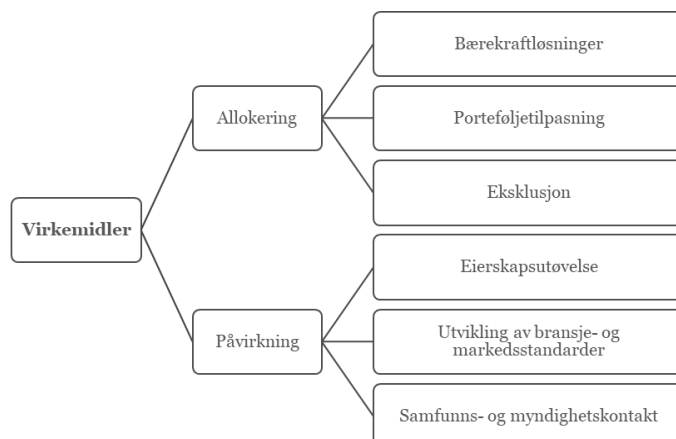
Naturrisiko

Naturrisiko er et område i utvikling. KLPs vurdering er at det per i dag ikke finnes analyserammeverk som kan gi en presis forståelse av naturrisikoen i vår portefølje. KLPs vurdering av naturrisiko er begrenset til analyser basert på generelle sektorkjennetegn ved porteføljen ved anvendelse av analyseverktøy som ENCORE og WWF Biodiversity Risk Filter, uten eksplisitte hensyn til mulige scenarier for utviklinger i marked, teknologi eller politikk. KLP ønsker i fremtiden å bruke scenarioanalyser for å vurdere naturrisiko, på samme måte som klimarisiko. Dette vil inkludere potensielle fremtidige utfordringer som tap av biologisk mangfold og økosystemkollaps, samt deres innvirkning på investeringer gjennom direkte skader, regulatoriske endringer, markedsendringer og investoratferd. Vi vil følge nøye med på videreutvikling av metoder for å vurdere og måle naturrisiko i KLPs portefølje.

³ Se nærmere beskrivelse av utfordringer med modellering av fysisk klimarisiko for finans i artikkelen «[The Emperor's New Climate Scenarios](#)» fra det britiske Institute and Faculty of Actuaries og University of Exeter

(B) Håndtering av klima og natur som en risikofaktor

KLP har ulike kategorier av virkemidler for å håndtere klima- og naturrisiko og for å utvise ansvarlighet i forvaltningen. Se oversikt i figuren under.

Figur 11. Virkemidler for å håndtere klima- og naturrisiko.

Nedenfor beskrives KLPs sentrale virkemidler for å håndtere klima- og naturrisiko, og hvordan disse tas i bruk gjennom forvaltningen.

Allokering

- **Bærekraftløsninger:** Allokeringsvalg for å øke eksponering for mer klima- og naturløsninger som antas å redusere bærekraftrisikoen og/eller øke KLPs bidrag til omstilling. Målet er 6 milliarder kroner i nye klimavennlige investeringer årlig.
- **Porteføljetilpasning:** Tilpasninger i utvalgte delporteføljer for å justere porteføljesammensetningen med mål om å redusere klima- og naturrisiko og/eller bidra til omstilling. Som en del av KLPs klimastrategi har KLP vedtatt to grep: 1) Refinansieringer innen porteføljen av hold-til-forfall-obligasjoner skal gjøres i selskap med vitenskapsbaserte klimaomstillingsmål, eller i selskap som representerer løsninger på klimautfordringene. 2) Gradvis klimabaserte nedslag innen høyutslippssektorer i aksje- og omløpsporteføljen. Tiltaket innebærer nedslag i høyutslippsselskap som over tid ikke viser vilje eller evne til omstilling, og hvor hovedregelen er revekting innenfor samme subindustri.
- **Eksklusjon:** Eksklusjoner brukes som virkemiddel for å unngå enkeltselskaper som har uforholdsmessig stor skade på klima, miljø og natur, og sektorer/produkter som våre kunder og eiere ikke ønsker å være investert i. Eksklusjoner er ikke finansielt begrunnet, og målet er å nøytralisere effekten og unngå avkastningsavvik. Vi er varsomme med bruk av utelukkelse som virkemiddel, fordi det innebærer tap av innflytelse som eier og fordi det kan komme i konflikt med prinsippet om diversifisering.

Påvirkning

- **Eierskapsutøvelse:** KLP vil være en aktiv eier med mål om å påvirke selskaper og bransjer til mer bærekraftig drift. Samtidig må vi erkjenne at det er en svært liten andel av porteføljen hvor vi har ressurser til å drive aktivt påvirkningsarbeid utover stemmegivning. I tillegg er det krevende å få gjennomslag. Vi konsentrerer derfor eierskapsutøvelsen til det norske markedet og innenfor tematiske områder som er viktige og hvor KLP antas å ha en påvirkningskraft. For de relevante delene av porteføljen utarbeides det eierskapsstrategier for å prioritere temaer, velge virkemidler og definere målsettinger. I 2025 vil natur være et tema vi vil øke fokus på.

- **Utvikling av markeds- og bransjestandarder:** KLP vil søke å bidra i utviklingen av markeds- og bransjestandarder for utvalgte temaer og bransjer som en del av vårt påvirkningsarbeid.
- **Samfunns- og myndighetskontakt:** KLP vil være en pådriver for en raskere omstilling mot et lavutslippssamfunn og naturpositiv økonomi. Dette søker vi å oppnå gjennom tydelig kommunikasjon mot markedene og myndigheter om nedsiderisikoen ved klimaendringer. Vi bidrar med tydelig formidling overfor myndigheter om behov for markedsbaserte mekanismer, og andre tiltak, som bidrar til økt lønnsomhet for virksomheter med lavere klimagassutslipp og mer skånsom behandling av natur.

(C) Styring av klima- og naturrisiko

Styring av klima- og naturrisiko følger samme prosesser som styring av øvrig risiko, se avsnitt om virksomhetsstyring.

Risikohåndteringsprosessen starter med analyser i de relevante enheter av selskapet. Seksjon for Bærekraft har det overordnede ansvaret for analysearbeidet på klima og natur på konsernnivå, som utføres i samarbeid med ulike seksjoner i Divisjon for Økonomi og Finans og relevant spisskompetanse fra datterselskap. Datterselskaper har i tillegg ansvar for klimarisikoanalyser for eget virksomhetsområde.

Analysearbeidet tas videre og vurderes av risikostyringskomiteen i administrasjonen (hvor både konsernsjef og konserndirektør for økonomi og finans deltar), og behandles også jevnlig i konsernledelsen som helhet.

Styret, og styrets risikoutvalg, vurderer arbeidet blant annet gjennom KLPs årlige ORSA-prosess, samt andre fortløpende saker som legges frem for styret knyttet til både strategi, retningslinjer og rapportering. Denne prosessen går i en kontinuerlig loop med analyse og forslag til tiltak for å sikre oppdatert risikostyring.

De overordnede føringene for klima- og naturrisiko i forvaltningen følger av kapitalforvaltningsstrategien, Retningslinje for KLP som ansvarlig investor, samt retningslinjer for styring av investeringsrisiko og risikostyring. I de interne retningslinjene fremgår det at alle vesentlige risikofaktorer skal vurderes og dokumenteres. KLP skal ha høye ambisjoner for miljømessige, sosiale og styringsrelaterte forhold og fokus på disse risikofaktorene. KLP har en moderat risikovilje for klima- og naturrisiko, samtidig som vi erkjenner at et veldiversifisert investeringsunivers medfører klima- og naturrisiko. Alle forretningsområder og datterselskaper er ansvarlige for å implementere tiltak for å håndtere disse risikoene i tråd med konsernstrategien til KLP.

KLP orienterer og bevisstgjør også kundeeierne om klima- og naturprofilen i KLPs pensjonsforvaltning. Som en del av dette arbeidet ble klima- og omstillingsprofilen til kundenes investerte pensjonsmidler fom. 2023 integrert i den kvartalsvise avkastningsrapporten til kundeeierne, og i 2024 ble den første eierskaps- og bærekraftsrapporten laget for KLPs kundeeiere. Omfattende informasjon om KLPs arbeid med klima og natur inngår også i KLPs årsrapport.

Indikatorer og mål

(A/B) Indikatorer

For å sikre en helhetlig tilnærming, bruker KLP flere indikatorer for å analysere utslipp og porteføljens tilpasning mot netto nullutslipp, og for å bidra til å stanse og reversere tap av natur. For alle indikatorer er 2022 valgt som basisår. Målene for investeringsporteføljen gjelder pensjonskapital forvaltet på vegne av KLPs kundeeiere. Kapital forvaltet på vegne av eksterne kunder er ikke omfattet av målene. Totalt dekker KLPs klimamål 73 prosent av de finansierte utslipp i basisåret 2022. Dette er beregnet som finansierte utslipp for kundeeiere delt på totalen av finansierte utslipp

KLPs mål om netto nullutslipp er uttrykt i karbondioksidekvivalenter (CO₂e) og omfatter alle de syv klimagassene under Kyoto-protokollen. Vi inkluderer alle scope 1, 2 og 3 utslipp i våre mål og rapportering. Når det gjelder scope 3, kategori 15, inkluderer vi også scope 1, 2 og 3 utslipp fra selskapene vi har investert i, slik at KLPs totale klimapåvirkning også omfatter disse utslippene.⁴ For investeringer der data ikke er tilgjengelig, estimeres utslipp basert på snittet av utslipp per krone inntekt fra selskaper innen samme sektor i relevante indekser. På denne måten er hele porteføljen inkludert i vår rapportering. Vi følger også med på porteføljeselskapenes omstillingsplaner knyttet til hvordan de jobber med å kutte klimagassutslipp. Dette måles ved å se på andelen vitenskapsbaserte mål i vår portefølje.

I motsetning til påvirkning på klima, som kan måles i CO₂e, finnes det ingen enhetlig måte å måle og rapportere naturpåvirkning på. Naturrisiko skiller seg fra klimarisiko ved at påvirkningen ofte er mer lokal og variabel, samt avhengig av spesifikke økosystemer og geografiske områder. Dette gjør det utfordrende å standardisere måling og rapportering av naturpåvirkning på samme måte som klimapåvirkning. KLP har derfor valgt å overvåke indikatorer som viser hvordan porteføljeselskapene håndterer sin påvirkning på biodiversitet, inkludert deres forpliktelser, vurdering av verdikjede, og konkrete tiltak knyttet til naturrisiko.

Utfordringer og begrensninger

Rapportering på klimadata innebærer flere utfordringer og begrensninger. En av disse er tidsforsinkelsen, der klimadata ofte ligger ett år bak regnskapsdata, noe som gjør sanntidsanalyse vanskeligere. I tillegg kan karbontallene variere fra år til år på grunn av endringer i datakvalitet og metodikk. For eksempel inkluderer ikke alle selskaper Scope 3-utslipp i sine rapporter ennå. I tilfeller der vi estimerer utslipp og senere mottar rapporterte data, vil dette naturligvis føre til endringer i tallene. Disse faktorene bidrar til variasjon, og det er derfor viktig å tolke og bruke klimaindikatorene med varsomhet, og supplere med kvalitativ informasjon og vurderinger. I KLP gjennomgår vi manuelt mer enn de 50 største selskapene med høyest utslipp for å kvalitetssikre tallene og ha bedre kontroll på utviklingen i indikatorene.

Finansierte utslipp

Finansierte klimagassutslipp viser hvor store utslipp KLP som investor er ansvarlig for gjennom sine investeringer. Indikatoren gir et bilde på KLPs andel av selskapenes totale klimagassutslipp, og gjør det mulig å måle og følge utviklingen i porteføljens karbonutslipp over tid. Beregningen tar utgangspunkt i KLPs eierandel i det enkelte selskap, estimert som investeringsens verdi delt på selskapets totale verdi (EVIC). Denne eierandelen multipliseres med selskapets rapporterte eller

⁴ Inkludering av porteføljeselskapenes scope 3 utslipp ved beregning av finansierte utslipp er i tråd med anbefalt beste praksis fra Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) og Science Based Target initiative (SBTi).

estimerte utslipp. Finansierte utslipp er målparameteren i KLPs arbeid med netto-null-målet, og beregnes i tråd med metodikken anbefalt av PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials).

For KLP er det investeringsporteføljen som utgjør den største utslippskilden. Det er her vi kan utgjøre størst forskjell for å redusere globale utslipp. Samtidig sier KLPs finansierte utslipp noe om eksponering mot overgangsrisiko knyttet til høyere karbonprising.

Finansierte utslipp har variert noe over tid, men trenden de siste årene viser en tydelig reduksjon. Scope 1 og 2 har i snitt blitt redusert med 8,2 prosent i året siden 2022, mens Scope 1-3 har i snitt blitt redusert med 2,7 prosent per år. En nærmere analyse viser at reduksjonen i hovedsak skyldes lavere rapporterte utslipp fra porteføljeselskapene. Kjøp og salg av verdipapirer, inkludert økte eierandeler i enkelte selskaper, har isolert sett bidratt til en marginal økning i de finansierte utslippene.

Karbonintensitet

I tråd med TCFDs anbefalinger, måler vi også karbonintensitet i våre noterte aksje- og selskapsobligasjonsinvesteringer. Utslippsintensitet er en indikator for porteføljens eksponering mot overgangsrisiko knyttet til høyere karbonprising. Siden 2022 har karbonavtrykket, målt ved scope 1, 2 og 3-utslipp, i gjennomsnitt falt med omtrent 14 prosent per år. Den vektete gjennomsnittlige karbonintensiteten har i samme periode falt med 15 prosent.

Metode og forklaringer

Vektet gjennomsnittlig karbonintensitet er et mål på porteføljens finansielle eksponering mot karbonintensive selskaper. Indikatoren regnes ut som tonn CO₂-ekvivalenter per million kroner selskapet har i inntekter, vektet for selskapets andel i porteføljen.

Karbonavtrykk viser hvor mye utslipp som eies i forhold til porteføljens størrelse, altså hvor stort karbonavtrykk porteføljen har, dens størrelse tatt i betraktning. Indikatoren regnes ut som tonn eide CO₂-ekvivalenter fordelt på porteføljens markedsverdi i kroner.

TONN CO ₂ e	2024	2023	2022	2021	2020
VERDIPAPIRINVESTERINGER					
Scope 1	2 006 000	2 019 000	2 214 000	2 305 000	2 653 000
Scope 2	612 000	604 000	629 000	634 000	654 000
Scope 3	23 339 000	22 312 000	22 548 000	19 792 000	19 277 000
Karbonavtrykk scope 1 og 2 (tCO ₂ e per million investert)	3	4	5	5	6
Karbonavtrykk scope 1, 2 og 3 (tonn CO ₂ e per million investert)	31	35	42	36	41
Vektet karbonintensitet scope 1 og 2 (tonn CO ₂ e per million salgsinntekt)	10	11	13	13	14
Vektet karbonintensitet scope 1, 2 og 3 (tonn CO ₂ e per million salgsinntekt)	90	100	124	109	99
STATSOBLIGASJONER					
Scope 1 (inkludert LULUCF*)	341 000	393 000	466 000	609 000	ny
Scope 1 (ekskludert LULUCF*)	389 000	453 000	547 000	741 000	ny
Scope 2	5 000	5 000	6 000	9 000	ny
Scope 3	222 000	251 000	309 000	449 000	ny
Totale utslipp (inkl. LULUCF*)	26 525 000	25 584 000	26 172 000	23 798 000	ny
Totale utslipp (ekskl. LULUCF*)	27 136 000	26 288 000	27 028 000	24 988 000	ny

* LULUCF står for "Land Use, Land-Use Change and Forestry" og brukes for å beskrive om man inkluderer utslipp og opptak av klimagasser fra skog og annen arealbruk eller ikke.

Tabell 2. Finansierte utslipp fra KLPs investeringsportefølje.

Klimavennlige investeringer

Klimavennlige investeringer er viktig for å skalere opp alternativer til fossil energi, og teknologier som benytter dette. Det er behov for enorme investeringer dersom verden skal klare å nå klimamålene i Parisavtalen og lykkes med overgangen til et lavutslippssamfunn.

Klimavennlige investeringer er investeringer som bidrar direkte til utslippsreduksjoner eller på en annen måte bidrar til den grønne omstillingen i Norge og verden. For klimavennlige investeringer skiller vi mellom to ulike kategorier:

- **Klima- og naturløsninger:** Dette er investeringer med nullutslipp og nært nullutslipp fra driften, og inkluderer fornybar energi og bærekraftig skog.
- **Overgangsinvesteringer:** Dette er investeringer som bidrar til å redusere utslipp og utvikle ny teknologi, eller hjelper sektorer som vanskelig kan bli nullutslipp med å bli mer bærekraftige og redusere utslipp, som grønne utlån, grønne obligasjoner, miljøbygg og infrastruktur.

KLP har over lenger tid hatt, og oppnådd, en målsetning om minimum 6 milliarder kroner i netto nye klimavennlige investeringer hvert år.⁵ Målsetningen dekker fra 2024 også investeringer i naturløsninger. De klimavennlige investeringene har allerede bidratt til vesentlige utslippskutt, og hvis det videreføres på dagens nivå forutsettes det å redusere finansierte utslipp fra porteføljen med minst 4 prosent fram mot 2030. Samtidig er de faktiske unngåtte utslippene i økonomien trolig vesentlig større gjennom fortrenkning av fossil energi.

I 2024 investerte KLP nesten 17,4 nye milliarder kroner i klimavennlige investeringer i Norge og verden. Markedsverdien av klimavennlige investeringer samlet har økt til over 342 milliarder kroner og utgjorde ved utgangen av 2024 40 prosent av KLPs investeringer. KLPs klima- og naturløsninger utgjorde ved årsslutt 2024 7 prosent av porteføljen, og er hovedsakelig investeringer i fornybar energi. De unngåtte utslipp oppnådd gjennom KLPs investeringer i fornybar energi er beregnet til 1,8 millioner tonn CO₂e.

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021
	Markedsverdi			
Klima- og naturløsninger	58 080	42 799	39 130	32 571
- som andel av KLPs investeringer	7 %	5 %	6 %	5 %
Fornybar energi	50 945	36 438	35 498	29 800
Naturpositive investeringer	2 840	2 597	2 081	1 880
Infrastruktur	4 295	3 764	1 551	891
Overgangsfinansiering	284 018	138 300	93 203	89 003
- som andel av KLPs investeringer	33 %	18 %	13 %	13 %
Miljøbygg i eiendomsporteføljen	34 435	27 929	26 002	24 031
Grønne obligasjoner og lån	18 497	13 441	11 848	8 354
Selskaper med vitenskapsbasert klimamål (SBTi)	231 086	96 931	55 353	56 618
Klimavennlige investeringer	342 098	181 100	132 333	121 574
- som andel av KLPs investeringer	40 %	23 %	19 %	17 %
Unngåtte utslipp (tall i tonn CO ₂ e)	1 800 000	ny	ny	ny

Tabell 3. KLPs klimavennlige investeringer

⁵ Ifølge IEA (2023) sin bane mot netto-null i 2050 i tråd med 1,5°C-målet i Parisavtalen bør årlige globale investeringer i løsninger for ren energi (lavutslippsenergi, strømmnett, batterier, energieffektivisering) være på rundt USD 4 500 mrd. i året per 2030. Dersom KLP skal bidra med 'sin andel' av kapitalmarkedet tilsvarer det investeringer på 7 milliarder i året i løsninger for ren energi. KLPs mål om minimum 6 mrd. i året i direkteinvesteringer i klima- og naturløsninger dekker det meste av denne andelen. KLPs finansiering av løsninger for ren energi og teknologi gjennom eierskap i børsnoterte selskap og investeringer i obligasjoner utenfor fornybaresektoren kommer i tillegg til dette, slik at KLPs faktiske investeringer er godt over 7 milliarder kroner i året

Metode og forklaringer

Det er markedsverdien av investeringene, i millioner kroner, som oppgis. Nye investeringer er netto nye investeringer gjennom året. Andelen er beregnet som investeringenes andel av KLPs kollektivportefølje.

Fornybar energi i Norge er aksje- og obligasjonsinvesteringer i norske kraft- og nettselskaper. Kraftselskapene er klassifisert som el-produsenter fra vannkraft, vindkraft eller biobrensel. Tallet inkluderer også utlån til selskaper og prosjekter i Norge innen kraftsektoren.

Fornybar energi internasjonalt er investeringer i prosjekter innen fornybar energi. Dette er både investeringer i egenkapital og prosjektfinansiering.

Fornybar energi i utviklingsland er investeringer i nye prosjekter innen fornybar energi.

Naturløsninger er investeringer i et fond som investerer i FSC-sertifiserte skogeiendommer i Sverige, Finland og Baltikum.

Miljøbygg er definert som bygg som er forenlige med kriteriene i taksonomien. Det er markedsverdien av miljøbygg i KLPs eiendomsportefølje og totalt antall kvadratmeter som rapporteres. Definisjonen ble endret for rapporteringen 2023, i tråd med ny tolkning av taksonomiforordningen. De historiske tallene er oppdatert i henhold til ny definisjon.

Grønne lån er utlån til kommuner, fylkeskommuner og bedrifter med offentlig tilknytning. Lånet må ha en klar positiv miljø- og klimaeffekt og tilfredsstillende gitte kriterier, avhengig av hva slags prosjekt det er. Kriteriene er basert på Green Bond Principles, Climate Bond Initiative Taxonomy og Nordic Public Sector Issuers Position Paper on Green Bonds Impact Reporting. Kriteriene revideres løpende ved behov.

Grønne obligasjoner er obligasjoner klassifisert som grønne og som har en ekstern tredjepartsverifisering. Det inkluderer ikke obligasjoner som allerede er medregnet i KLPs investeringer i fornybar energi i Norge ovenfor.

Infrastruktur inkluderer investeringer i et fond for bærekraftig infrastruktur i Europa.

Unngåtte utslipp refererer til reduksjoner i klimagassutslipp som er oppnådd gjennom KLPs investeringer i fornybar energi. Vi inkluderer kun prosjekter som er operative (dvs. hvor utslippsreduksjonene allerede er realisert), som vi har investert igjennom primærmarkedet, samt prosjekter hvor vi har vært med på å refinansiere allerede operative prosjekter. Prosjekter vi har solgt oss ut av, er ikke inkludert i beregningene.

Porteføljeselskapenes omstillingsplaner

For at verden skal nå 1,5-gradersmålet er det viktig at selskaper kommer i gang med den nødvendige omstillingen. Dette innebærer både å redusere utslipp og å utarbeide og implementere ambisiøse klimaomstillingsplaner. Hvorvidt selskapene har satt et vitenskapsbasert klimamål er en indikator på deres vilje og evne til å omstille i tråd med Parisavtalen. Vi rapporterer derfor andel selskaper med klimamål godkjent av Science Based Targets initiative (SBTi), vektet etter finansierte utslipp. For å identifisere selskaper med klimamål bruker vi data fra MSCI og SBTi. Ved utgangen av 2024 hadde 31 prosent av selskapene i porteføljen, vektet etter totale finansierte utslipp, satt seg vitenskapsbasert omstillingsmål i henhold til SBTi.

Samtidig er det viktig å være klar over at innrapporteringen av vitenskapsbasert klimamål godkjent av SBTi kun er én indikator på omstillingsvilje, og vil underdrive ambisjonsnivået med hensyn til omstilling i porteføljen. Vi følger også med på selskaper som har satt seg mål som er vitenskapsbasert, uten at de nødvendigvis er «sertifisert» av SBTi.

	2024	2023	2022
Andel vitenskapsbasert klimamål vektet etter finansierte utslipp	31 %	18 %	12 %

Tabell 4. Selskaper med vitenskapsbasert klimamål.

Naturindikatorer

Innenfor høyrisikosektorene på natur følger vi nøye med på følgende indikatorer:

- **Forpliktelse:** Har selskapet gjort en offentlig forpliktelse og/eller støttet noen initiativer knyttet til biodiversitet?
- **Verdikjede:** Vurderer selskapet påvirkning på biodiversitet gjennom sin egen verdikjede?
- **Handling:** Har selskapet gjennomført handlinger i rapporteringsperioden for å oppfylle forpliktelsene knyttet til biodiversitet?

Indikatorene gir informasjon om hvordan porteføljeselskapene arbeider med sin påvirkning på biodiversitet, og er dermed en indikasjon på deres bevissthet knyttet til naturreisiko. Tabellen under viser antall selskaper som har satt seg mål eller iverksatt tiltak innenfor de ulike aspektene forpliktelse, verdikjede og handling. Andelen selskaper angir hvor stor andel dette utgjør av det totale antallet selskaper i de høyrisikosektorene som er presentert i tabellen. Målet er at alle selskap i høyrisikosektorene skal jobbe med sin naturreisiko, både i egen drift og gjennom verdikjeden, og at de rapporterer på det.

	Mål 1 Stanse avskoging	Mål 2 Netto null tap av natur	Mål 3 Bærekraftig bruk av havressurser
Risikosektor	Skogdrift, papirindustri og landbruk	Gruvedrift og olje og gass	Fiskeri og oppdrett
Har forpliktet seg til eller tilknyttet seg initiativer			
Antall selskaper	173	114	5
Andel selskaper	80 %	41 %	83 %
Vurderer påvirkning gjennom sin verdikjede			
Antall selskaper	46	46	3
Andel selskaper	21 %	17 %	50 %
Har gjennomført tiltak for å nå forpliktelser			
Antall selskaper	80	75	4
Andel selskaper	37 %	27 %	67 %

Tabell 5. Naturindikatorer på identifiserte høyrisikosektorer med vesentlig påvirkning på natur og biomangfold (Kilde: CDP og MSCI, behandlet av KLP).

Det er stor variasjon mellom sektorene med hensyn til deres forpliktelser og tiltak knyttet til avskoging, naturpåvirkning og bærekraftig bruk av havressurser. Fiskeri og oppdrett skiller seg ut som sektoren med høyest andel selskaper som har forpliktet seg til relevante initiativer. Blant porteføljeselskapene i denne sektoren har fem av seks rapportert via CDP eller MSCI, og samtlige har forpliktet seg til initiativer knyttet til bærekraftig bruk av havressurser. I tillegg har halvparten vurdert påvirkningen

gjennom verdikjeden (for eksempel via fôr), og to tredjedeler har gjennomført tiltak for å oppfylle sine forpliktelser.

Innen skogdrift, papirindustri og landbruk har også en høy andel selskaper, 80 prosent, rapportert via CDP eller MSCI og forpliktet seg til tiltak for å stanse avskoging. Likevel er det en lavere andel som vurderer påvirkningen gjennom verdikjeden (21 prosent), og kun 37 prosent har gjennomført konkrete tiltak for å oppnå sine målsettinger.

I sektorene gruvedrift og olje og gass er det en lavere andel selskaper som rapporterer via CDP eller MSCI og forplikter seg til tiltak for å redusere naturtap. Kun 41 prosent av selskapene i disse sektorene har inngått offentlige forpliktelser, og 27 prosent har implementert tiltak for å etterleve disse. Dette antyder et generelt lavere fokus på å vurdere og håndtere sektorens påvirkning på natur og økosystemer sammenlignet med de andre sektorene. Samtidig kan kvaliteten på disse indikatorene variere, og de gir primært en overordnet indikasjon på selskapenes arbeid med naturrelaterte problemstillinger. For å sikre bedre oppfølging og forståelse av faktiske tiltak og forpliktelser, følges selskapene opp gjennom eierskapsutøvelsen og dialog. Dette er særlig viktig ettersom naturrelaterte indikatorer fortsatt er under utvikling og preges av metodiske utfordringer.

Metode og forklaringer

Vi henter ut svardata på spørsmål C.15.2-C1, C.15.3-C1 og C.15.5-C1 fra CDP for å vurdere om selskaper henholdsvis har en offentlig forpliktelse, vurderer påvirkning via sin verdikjede eller har gjennomført tiltak. Selskaper som har besvart CDPs undersøkelse, identifiseres og kobles mot vår portefølje ved hjelp av ISIN-koder. Basert på rapportert informasjon beregnes naturrisikoindikatorene for hver sektor, der andelene i tabellen er basert på antall selskaper i hver sektor. Merk at disse dataene er selvrapporterte av selskapene, og at naturforpliktelsene de har satt seg ikke nødvendigvis er basert på et eksternt godkjent rammeverk. Kategoriseringen til sektorene er utført basert på GICS-koder. Merk at KLPs eiendomsportefølje og direkte investeringer ikke inngår her grunnet manglende dekning i tallgrunnlaget.

Vi supplerer også med indikatorer fra vår dataleverandør MSCI for å vurdere hvorvidt selskapene har etablert strategier som støtter opp om aspektet knyttet til forpliktelser, relevant for de ulike risikosektorene og målsettingen. Hvert selskap kan maksimalt få en verdi på 1 per aspekt, uavhengig av antall strategier som oppfyller kriteriene. Det vil si at dersom et selskap har flere strategier innenfor samme målsetting, gis det fortsatt kun én samlet verdi: 0 dersom selskapet ikke har relevant aktivitet, og 1 dersom det har det.

(C) Målsettinger

KLPs klima- og naturstrategi tar utgangspunkt i en svært høy samfunnskostnad, og dermed høy systemisk markedsrisiko, dersom vi ikke når målene. Vi mener at det å ligge i etterkant av omstillingen i markedet også innebærer en vesentlig overgangsrisiko. KLP identifiserer klima- og naturrisiko som en sentral kilde til avkastningsrisiko for pensjonskapitalen framover, og at pensjonskostnadene vil øke i en fremtid hvor videre global oppvarming ikke begrenses. Gjennom vårt klima- og naturmål og tilhørende tiltak ønsker KLP å bidra til å akselerere omstillingstakten, samtidig som vi er avhengig av at alle drar i samme retning for effektiv måloppnåelse.

Klimastrategi

KLPs klimastrategi har følgende målstruktur med tallfestede måltall på kort og lang sikt:

Mål	Enhet	Baseline (2022)	2030	2035	2040	2050
Utslippsmål⁶	Finansierte utslipp ⁷ , tCO ₂ eq	19,1 mill.	-45%	-60%	-70%	-95%
Ambisjonsmål⁸	Andel selskap med vitenskapsbasert klimamål, vektet etter finansierte utslipp ⁹	12%	55%	75%	100%	100%
Investeringer i klima- og naturløsninger¹⁰	Årlige netto investeringer ¹¹ , i mrd. kroner	6 mrd.	6 mrd.	6 mrd.	6 mrd.	6 mrd.
Eiendom¹²	Utslipp fra drift ¹³ , kg CO ₂ e/m ²	3,3	-37%	-60%		

Tabell 6 KLPs måltall på kort og lang sikt for klimastrategien

Utslippsmål: KLP har satt seg ambisiøse 'utslippsmål' for investeringsporteføljen. Det langsiktige målet er på netto null utslipp av klimagasser i 2050. Utslippsmålene for 2030, 2035 og 2040 sikrer at KLP reduserer finansierte utslipp på bane i tråd med Paristavtalens målsetning. På kort sikt forventer

⁶ Målsetningen er i tråd med [FNs klimapanel \(2023\)](#) sin medianbane for reduksjon i klimagassutslipp for å begrense global oppvarming til 1,5°C med over 50 prosent sannsynlighet. Den målte utslippsreduksjonen vil korrigeres for endringer i KLPs andel av kapitalmarkedet. Dette innebærer at dersom KLPs investeringsportefølje vokser mer enn kapitalmarkedet vil vekstraten for finansierte utslipp justeres ned med faktoren for 'mervekst', og tilsvarende justeres opp hvis kapitalmarkedet vokser mer enn porteføljen.

⁷ Beregnet slik: $\sum_{i=1}^n \left(\frac{\text{Markedsverdi av investering}_i}{\text{EVIC (selskapsverdi)}_i} \times \text{Klimagassutslipp (Scope 123)}_i \right)$, summert over selskap i portefølje.

Inkludering av porteføljeselskapenes scope 3 utslipp ved beregning av finansierte utslipp er i tråd med anbefalt beste praksis fra Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) og Science Based Target initiative (SBTi).

⁸ Målsetningen er basert på en lineær framskrivning mellom nivået i basisåret (2022) og 100 prosent i 2040, i tråd med SBTi sitt krav til et 'near-term' vitenskapsbasert klimamål for finansinstitusjoner ([SBTi, 2024](#)).

⁹ Beregnet slik: $\sum_{i=1}^n \left(\frac{\text{Finansierte utslipp selskap}_i}{\text{Finansierte utslipp portefølje}} \right) \times 100$, summert over selskap med klimamål. Vi benytter i denne sammenheng godkjent *Science Based Targets* initiativ (SBTi) som kriterium for 'vitenskapsbasert klimamål'.

¹⁰ Ifølge [IEA \(2023\)](#) sin bane mot netto-null i 2050 i tråd med 1,5°C-målet i Parisavtalen bør årlige globale investeringer i løsninger for ren energi (lavutslippsenergi, strømmnett, batterier, energieffektivisering) være på rundt USD 4 500 mrd. i året per 2030. KLPs investeringsportefølje utgjør anslagsvis 0,15 promille av globale kapitalmarkeder. Dersom KLP skal bidra med 'sin andel' av kapitalmarkedet tilsvarer det investeringer på 7 milliarder i året i løsninger for ren energi. KLPs mål om minimum 6 mrd. i året i direkteinvesteringer i klima- og naturløsninger dekker det meste av denne andelen. KLPs finansiering av løsninger for ren energi og teknologi gjennom eierskap i børsnoterte selskap og investeringer i obligasjoner utenfor fornybarsektoren kommer i tillegg til dette, slik at KLPs faktiske investeringer er godt over 7 milliarder kroner i året.

¹¹Kategorien «Klima- og naturløsninger» fanger opp aktiviteter som bidrar til nødvendig løsninger på klima- og naturutfordringene. I stor grad innebærer dette investeringer i nye prosjekter eller ny teknologi, men den kan også inkludere kjøp av aksjer og obligasjoner i annenhåndsmarkedet knyttet til eksempelvis fornybar energi.

¹² Utslippsmålet fram mot 2030 for KLP Eiendoms portefølje er satt i tråd med SBTi sitt krav til vitenskapsbaserte klimamål innen eiendom ('SDA Tool for Commercial Real Estate and Residential Mortgages').

¹³ Inkluderer scope 1 og scope 2 beregnet med lokasjonsbasert metode.

vi at finansierte utslipp vil fluktuere både som følge av endringer i datakvalitet og at vi prioriterer selskap i omstilling med høye utslipp. Etter som selskapene med klimamål og omstillingsplaner gjennomfører tiltak og reduserer utslipp, vil imidlertid også KLPs finansierte utslipp falle.

Ambisjonsmål: 'Ambisjonsmålene' innebærer at KLP prioriterer selskap med robuste overgangsplaner tilpasset paristavtalens utslippsbaner for sine respektive sektorer. Ambisjonsmålet vil bidra til å stimulere omstilling, samtidig som KLP over tid får en portefølje med selskaper som er tilpasset den globale omstillingen, med fallende utslipp i tråd med våre egne utslippsmål.

Investeringer i klima- og naturløsninger: For lykkes med klimamålene må vi også utvikle, kommersialisere og skalere null- og lavutslippsløsningene. Målene for investeringer i 'klima- og naturløsninger' bidrar til å akselerere innføringen av løsninger for overgangen til et bærekraftig samfunn.

Kutt i finansierte utslipp fordelt på tiltak

For å oppnå 2030-målene har KLP følgende tiltakspakke innenfor ulike aktivaklasser:

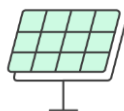
Tiltak 1 – Påvirkningsarbeid for omstilling: Påvirke selskaper til omstilling gjennom dialog og stemmegivning, samt formidle våre forventninger til rammevilkår for bærekraftig næringsutvikling til myndigheter og andre interessenter. Tiltaket gjelder på tvers av aktivaklasser.

Tiltak 2 - Prioritering av selskap med vitenskapsbaserte omstillingsplaner: Prioritere selskap med vitenskapsbaserte overgangsplaner i tråd med Parisavtalen. Tiltaket gjelder nye investeringer i obligasjoner som holdes til forfall (anleggsobligasjoner).

Tiltak 3 - Klimabasert nedslag i høyutslippssektorer: Foreta klimabasert nedslag av selskap i høyutslippssektorer som er dårlig tilpasset klimaomstillingen og ikke viser evne eller vilje til forbedring. Tiltaket omfatter aksjer og omløpsobligasjoner.

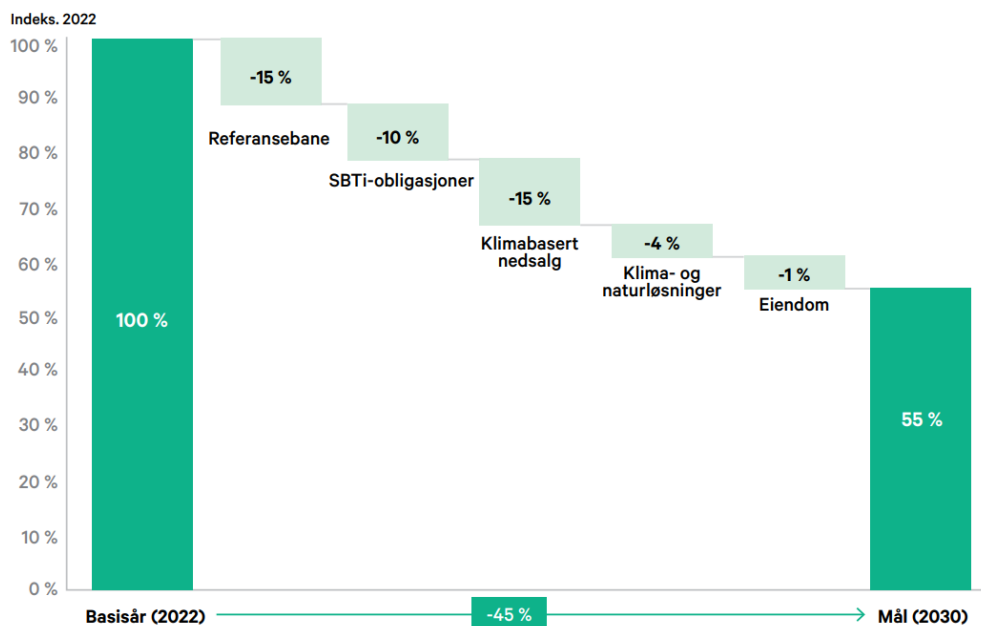
Tiltak 4 - Investere i klima- og naturløsninger. Tiltaket går på tvers av aktivaklasser.

Tiltak 5 - Energi- og utslippseffektiv eiendomsportefølje: Redusere bruk av energi og materialer, gjenbruke mer og installere mer fornybar energi. Tiltaket gjelder eiendom.

Tabell 7. KLPs målsettinger knyttet til klima.

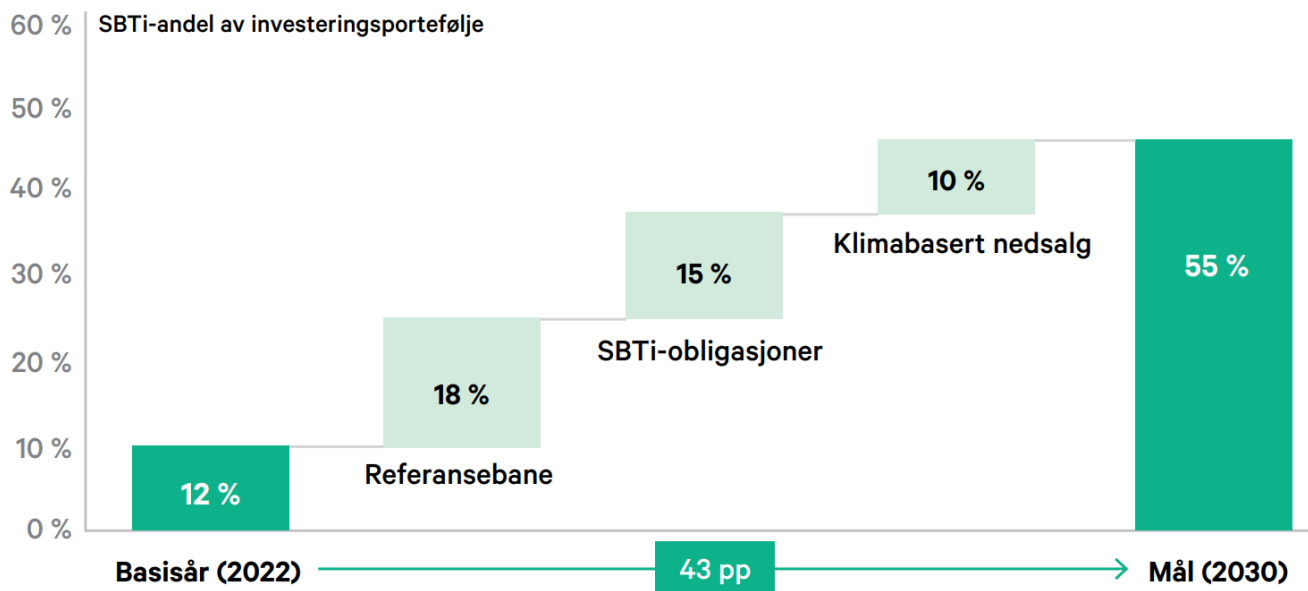
Figur 12 viser hvordan disse tiltakene fordeler for å oppnå våre klimamål med hensyn til finansierte utslipp. Fram mot 2030 legger vi til grunn at om lag en tredjedel av kuttene i finansierte utslipp vil skje i markedet uten aktive allokeringstiltak (-15 prosent), mens hoveddelen av de øvrige utslippskuttene følger aktive allokeringstiltak mot omstillingsorienterte virksomheter.

Figur 12. KLPs plan for kutt i finansierte utslipp fra investeringsporteføljen i tråd med målsetning for 2030.

Økning i andel av porteføljen med SBTi-mål

Figur 13 viser hvordan KLP forventer å øke andelen av porteføljen med verifiserbare vitenskapsbaserte klimamål (SBTi) fordelt på tiltak. Vi legger til grunn at 30 prosent av porteføljen vil sette seg vitenskapsbaserte klimamål innen 2030 uten aktive allokeringstiltak fra KLP. De øvrige 25 prosentpoengene forventer vi realisert gjennom aktive grep fra KLP, som også forventes å ha en forsterkende markedseffekt.

Figur 13. KLPs plan for økning i andel av portefølje med klimamål godkjent av Science Based Target initiative (SBTi) innen 2030.

Naturstrategi

KLP har som overordnet mål for arbeidet med natur å stanse og reversere tap av natur, basert på de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene identifisert gjennom vesentlighetsanalysen. KLPs naturstrategi gjelder for hele konsernet og skal integreres i alle virksomhetsområder.

Med en bredt diversifisert portefølje med investeringer i over 9 600 selskaper, har KLP indirekte eksponering for alle typer naturpåvirkninger og avhengigheter. Strategien fokuserer derfor særlig på sektorer der vår investeringsportefølje har størst påvirkning og risiko. Disse omtales som høyrisikosektorer og er identifisert gjennom analysen beskrevet under punkt (C) *Vurdering av klima- og naturrisiko*.

For å nå målet om å stanse og reversere tap av natur har KLPs naturstrategi definert følgende tre målsettinger, med prioriterte høyrisikosektorer innenfor hver målsetting:

1. **Stanse avskoging:** Naturstrategien vektlegger arbeid for å motvirke tropisk avskoging. KLP prioriterer selskaper i sektorer med høy risiko for avskoging, enten direkte eller via forsyningskjeder. Dette gjelder spesielt de som bidrar til klimagassutslipp og naturskade gjennom storfeproduksjon, som er en viktig driver for avskoging
2. **Netto null tap av natur:** KLPs naturstrategi inkluderer en forventning om at selskaper i olje-, gass- og gruvesektoren unngår utvinning i sårbare biologiske områder, hvor slik aktivitet har betydelig negativ innvirkning på naturmangfoldet.
3. **Bærekraftig bruk av havressurser:** KLP følger opp akvakultursektoren og forventer at selskaper sikrer sporbarhet i sine produkter for å motvirke urapportert og uregulert fiskeing. Vi forventer også at selskapene unngår bruk av fiskefôr som bidrar til avskoging eller som kan føre til overbeskatning av fiskebestander gjennom bruk av marine ressurser i fôret.

Målene er forankret i og støtter naturavtalen ved å fremme integrering av naturhensyn i finansielle beslutninger og kapitalstrømmer, i tråd med mål 14 i naturavtalen (som handler om å integrere naturhensyn i all politikk og forvaltning) og mål 15 (som fokuserer på rapportering av avhengighet av og påvirkning på naturen).

Det operasjonelle målet er at 100 prosent av virksomhetene i prioriterte risikosektorer skal ha satt seg naturmål, en strategi for å oppnå disse målene, og rapportere på fremdrift. Se tabellen under for oppsummering av naturmålsettingene.

Beskrivelse av mål	Relevant målbilde i bærekraftsstrategien	Virkeområde	Basisår og referanseverdi	Tidslinje
Stanse avskoging 100 % av virksomhetene skal ha satt seg naturmål, en strategi for å oppnå disse målene, og rapportere på fremdrift	«Nå FNs bærekraftsmål»	Verdipapirinvesteringer i sektorene landbruk, skogdrift og papirproduksjon	Basisår: 2024 Referanseverdi: 2024 er første rapporteringsår og vil utgjøre den fremtidige referanseverdien. Se tabellen under «Oppnådde resultater» for tall for 2024.	Ikke tidsfestet
Netto null tap av natur 100 % av virksomhetene skal ha satt seg naturmål, en strategi for å oppnå disse målene, og rapportere på fremdrift	«Nå FNs bærekraftsmål»	Verdipapirinvesteringer i sektorene gruvedrift og olje og gass	Basisår: 2024 Referanseverdi: 2024 er første rapporteringsår og vil utgjøre den fremtidige referanseverdien. Se tabellen under «Oppnådde resultater» for tall for 2024.	Ikke tidsfestet
Bærekraftig bruk av havressurser 100 % av virksomhetene skal ha satt seg naturmål, en strategi for å oppnå disse målene, og rapportere på fremdrift	«Nå FNs bærekraftsmål»	Verdipapirinvesteringer i sektorene fiskeri og oppdrett	Basisår: 2024 Referanseverdi: 2024 er første rapporteringsår og vil utgjøre den fremtidige referanseverdien. Se tabellen under «Oppnådde resultater» for tall for 2024.	Ikke tidsfestet

Tabell 8. KLPs målsettinger knyttet til natur.

Tabellen under oppsummerer KLPs tiltak for å stanse og reversere tap av natur:

Tiltak 1 – Eierskapsutøvelse. Aktiv eieroppfølging i prioriterte sektorer basert på selskapsdialog, stemmegivning, og eventuelt nedslag. Operasjonelt mål at 100% av virksomheter i prioriterte risikosektorer har satt seg naturmål, en strategi for å oppnå målet, og rapporterer på fremdrift.

Tiltak 2 - Investering i klima- og naturløsninger. Investere 6 mrd. per år i kommersielle forretningsmodeller som bidrar til å utvikle klima- og naturløsninger. KLP har historisk investert vesentlige beløp i klimavennlige investeringer, og fremover vil vi også prioritere naturløsninger.

Tiltak 3 – Eiendom. Alle nybygg og rehabiliteringsprosjekter skal medføre netto biodiversitetsforbedring (BNG)

Tiltak 4 – Risikovurdering. Risikovurdering etter 'do no significant harm'-prinsippet (DNSH) i alle direkteinvesteringer, utlån, langsiktige obligasjoner og eiendomskjøp.

Tiltak 5 - En aktiv samfunnsaktør. KLP bidrar med informasjon om virkninger av offentlig regulering og rammebetingelser for effektiv kapitalflyt i tråd med målene i naturavtalen.

Tabell 9. KLPs tiltak knyttet til natur.

Det er varierende modenhetsgrad på tiltakene. KLP er allerede i gang med naturarbeidet gjennom risikoanalyser og eierskapsutøvelse basert på konkrete forventninger¹⁴ til selskap i risikosektorer. Hensyn til natur inngår også i KLP Eiendoms vurderinger i forbindelse med nybygg. Ettersom klimaendringer er en av hoveddriverne for påvirkning på biologisk mangfold og økosystemer er KLPs klimastrategi også en del av arbeidet med å redusere vår negative påvirkning.

Videre har KLP besluttet å utforme separate investeringsmandater basert på forretningsmodeller som bidrar til å bevare og restaurere natur. Dette mandatet, og investeringene i henhold til dette, er fortsatt ikke utformet, og vil utvikle seg over tid.

En sentral føring for KLPs investeringer framover er at vi skal unngå investeringer med vesentlig skadevirkning på natur ('do no significant harm'). Fokuset er KLPs direkteinvesteringer innenfor de angitte risikosektorene. Dersom KLP likevel gjør investeringer som kan ha en vesentlig negativ påvirkning, skal det foreligge en eksplisitt begrunnelse for at investeringen har en miljømessig eller samfunnsmessig verdi som veier opp for den potensielle skaden, og KLP skal forsikre seg om at det gjøres avbøtende tiltak.

¹⁴ KLPs forventninger til selskaps på tema klima og natur [KLP expectations on climate and nature.pdf](#)

HOVEDKONTOR

Besøksadresse:

Dronning Eufemias gate 10, Oslo

Sentralbord: 55 54 85 00

REGIONSKONTOR

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7, Bergen

Kundesenter: 55 54 85 00

ALL POST SENDES TIL

Kommunal Landspensjonskasse,

Pb. 400 Sentrum, 0103 Oslo

Elektroniske henvendelser:

klp.no/kontakt

www.klp.no

